

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENEĆ

Krščanski preporod Španije

Vsako se bo še spominjal, s kakšno silo se je španska revolucija obrnila v pričetku ravno proti katolicizmu. Začgale so se cerkve, v sovrastvu političnih strasti se je katolicizmu po krivici očitalo čisto enostranski pomen podpornika reakcije in skrahiranega monarhističnega absolutizma; sektarstvo framaŕonskih in marksističnih vsevedežev se je zagnalo še v tiho samoto neŕstetih samostanov, ki so bili prave prosvetne ali pa duhovne trdnjave španskega genija. Politično revolucijo je izvršil ves španski narod in je v tem sodeloval lojalno v pozitivnem smislu tudi katoliški del naroda, ki je bil zmeraj v ogromni večini.

Toda po prvih volitvah v španske kortese je na vsej črti zmagnalo skrajno krilo španskega revolucionarnega gibanja; v parlament so prišli v veliki večini sami načelni nasprotniki vsega, kar je bilo bistvenega v čuvstvenosti španskega naroda. Toda, kar je kakšen narod v svojih globinah, tega nobena še tako radikalna politična revolucija ne more izbrisati. Skrajni levičarski elementi so se zato silno zmotili, ko so mislili, da bodo katoliško obliče in bistvo Španije lahko kar čez noč preoblikovali v svojem smislu. Mislile, da morajo svoje delno obračunavanje z napakami konservativne monarhije spopolniti z nečim globljim, kar bo pomen njihovega revolucionarnega programa raztegnilo v vse širine občestva, so se ti ozkosrčni in človeško preslabotni ljudje zagnali v katolicizem in njegovo duhovno silo ter zasidranost v španskem narodu in skušali s tem ali onim zakonom iztrgati ga iz celotne duhovne povezanosti španske duše. Zato danes čisto jasno doživljamo polom tega zgrešenega gledanja španskega framaŕsonstva na razvoj moderne španske revolucije. Napad na katolicizem se ni obnesel; ne samo obnesel, ampak obratno: zagrabil je ves problem modernega španskega katoliškega preroda tam, kjer je katolicizem zopet lahko v novi obliki in z novo močjo terjal svoje staro, a večno mlado mesto v oblikovanju moderne španske države.

Pod silo razmer in zaradi prevelike povezanosti visoke španske katoliške duhovščine, ki se je tu ali tam včasih preveč vezala z usodo monarhije in njenega absolutizma, se je le prečesto zgodilo, da so se Cerkvi pripisovale stvari, za katere ona nikdar ne more biti odgovorna. Toda to so bile končno le zapovrstne negativne činjenice, ki so čisto lahko pačile zunanje obliče španskega katolicizma. Kdor je potemtakem gledal samo zunanje obliče španskega katolicizma, je moral prepogosto vzdviŕniti nad pristnostjo religioznega življenja španskega naroda. Vse zunanje manifestacije katoliške misli so bile tako tesno povezane z narodnimi in političnimi nalozami vodilnega razreda, ki je odgovarjal za usodo kulturnega in političnega dela španske države, da je bila čisto upravičena kritika, ki je odrekala tej ali oni dobi španske zgodovine v zadnjih desetletjih popolno skladnost z načeli katoliške religije. Tako se je eden največjih filozofov moderne Španije spustil celo do tvegane trditve, da je španski narod samo na svoji površini religiozen, ne pa v globini svoje duše. Zato nekdo tudi pravi, da je španski religiozni genij izražen pretežno najpristneje v mistikih, kakor so bili sveta Terezija, sveti Janez od Križa in pa fra Luis de Leon, ki so jih Španci sicer vedno zelo častili, toda malo umevali. In tudi to smo slišali, da španskemu narodu manjka »el sentimiento religioso de la vida« — religiozno čuvstvanje življenja. Katoliški priamas Severne Amerike, kardinal Gibbons pa pravi, da imajo latinski narodi sploh malo prave religioznosti, ampak samo površinsko. »Katoliški duh in čuvstvo prav za prav ne obstojata pri teh narodih.«

Take sodbe nas morajo presenečati. Saj je Španija bila in je še polna simbolov verskega življenja, ki so vzdržali tudi navale brezbožnih izbruhov zadnje španske revolucije. Cerkve in samostani tod ali tam še gorijo, a tokrat jih že ne podtikuje več roka načelnega sovražnika katoliške religije, ampak roka političnega fanatika, ki prerobenemu španskemu katolicizmu podtikuje še reakcionarne politične namene. Ti požigi pa samo dokazujejo, da se Cerkve z današnjo tako zvano »protirevolucijo«, ki pa nič drugega kot izraz širokogrudnega, zdravega španskega ljudskega instinkta, ki odklanja politiko, osnovano na sektarstvu, vrača nazaj v narodno življenje kot mučenica, ki je v tem političnem vrtincu največ pretrpela, ki ni več Cerkve moči in bogastva, ampak duhovna in moralna sila. Ta velika stiska jo je vidno duhovno pomladila. Kakor doživljamo danes v Rusiji popolno prerajanje pravoslavlja, ki se je otrslo svoje suženjske povezanosti na državo, tako se danes španska Cerkve vrača v narodno življenje, polna tiste duhovne prožnosti, ki je čudovita lastnost naše religije, ki se izživlja v stalnem ravnotežju med dinamičnostjo in statiko katoliškega etosa. Zdaj, ko sta svetna moč in bogastvo odpadla kot podpornika oziroma zavori njenega poslanstva, se Cerkve zopet vrača k svojemu duhovnemu apostolstvu, ki začenja znova delovati ponekod čisto misijonsko. K temu ne smemo računati politične agitatorske delavnosti Gila Roblesa, ki sicer nastopa s programom, ki zajema večino španske mladine, pa se ne sme popolnoma istovetiti z religioznim prerodom dežele. Prvenstveno delo v tem apostolatu religioznega prerodenja pa opravlja predvsem Aecion cattolica — katoliška akcija, ki si hoče široke plasti španskega naroda zopet pridobiti za čim globlje cerkveno versko izživljanje.

Španska katoliška akcija hoče, da bi vsa katoliška dediščina španskega naroda zopet

Dogovori med Italijo, Avstrijo in Ogrsko podpisani

Podpisan je tudi sporazum glede reške in tržaške luke

Rim, 15. maja.

Oficielno se poroča, da je Mussolini podpisal sporazum med Italijo, Avstrijo in Madjarsko. Ta sporazum vsebuje po uradnem komunicanju sledeče tri konvencije:

I. Sporazum med Italijo in Avstrijo

Sporazum med Italijo in Avstrijo se tiče dveh stvari A. preferencialnih ugodnosti za znatno število avstrijskih industrijskih proizvodov, B. analogne carinske ugodnosti za gotovo število industrijskih produktov, ki jih uvaža v Avstrijo Italija.

II. Sporazum med Italijo in Ogrsko

Ta sporazum vsebuje: A. obveznost Italije, da potom družbe »Safin« poskrbi, da bo ogrska vlada prodala 2 milijona kvintalov žita po primerni ceni, B. obvezo Ogrske, da bo vzela v poštev želje Italije glede carinskih ugodnosti in uvoznih olajšav za italijanske produkte.

III. Tržaška svobodna luka

Podpisala se je pogodba med Avstrijo in Italijo, ki se tiče olajšanja in pospešitve italijansko-avstrijskega prometa preko luke Trst. Obenem se je podpisala analogna pogodba med Italijo in Ogrsko za pospešitev ogrskega tranzitnega prometa preko Reke.

IV. Sporazum Avstrije z Ogrsko

Obenem so ogrski delegati na eni in avstrijski delegati na drugi strani podpisali sporazum med tema dvema državama, na podlagi katerega

bo Madjarska prodala Avstriji 2.200.000 kvintalov žita, dočim bo Avstrija smela izvoziti v Ogrsko večji kontingent svojih industrijskih izdelkov nego doslej.

Komentar

K temu kratkemu poročilu dodajajo fašistični časopisi ofiციelen komentar, v katerem je rečeno: Izračunano je, da bo sporazum z Italijo prinesel Avstriji velike ugodnosti. Izvoz njenih industrijskih izdelkov v Italijo se bo namreč zvišal za število, ki niha med 30 in 40 milijoni šilingov. Okoli 250 točk carinskih postavk za avstrijsko blago, ki se uvaža v Italijo, bo zaznamovalo specialne olajšave. Med italijansko in avstrijsko avtomobilsko industrijo se bodo sklenili posebni dogovori, da se izključi škodljiva konkurenca. Isto (da se bodo namreč tudi o tem še sklenili dogovori) je treba reči o težkih industrijah obeh držav (železnica) kakor tudi o umetni svili, tekstilih in klobukih, ki jih želi Italija uvažati v Avstrijo. Sklenjen pa je že večji italijanski uvoz v Avstrijo, kar se tiče zelenjave, sadja, konzerv in rib. Kar se pa tiče izvoza italijanskih industrijskih produktov v Avstrijo, se bodo pogajanja vršila poleti. Predvideva se, da bo tržaška luka »v prihodnjih mesecih registrirala zvišanje prometa, posebno, če se vpoštevata, da se ne bo samo povečal izvoz premoga iz Avstrije v Italijo, ampak da je Italija dovolila tranzitne olajšave Avstriji za vse vrste blaga kakršneoli proveniencije, ki se bo izkrcalo v Trstu in je namenjeno v Avstrijo.

Komunike naglašata, da bodo ti dogovori mogli služiti za podlago za gospodarsko vpostavitve Podonavja. Italija, tako pravi komunike, je pokazala svojo dobro voljo, da se gospodarska ozdravitev

srednje in vzhodne Evrope izvrši čim uspešneje in odločneje. Italija, Avstrija in Madjarska so, kakor naglašata komunike, s temi sporazumi začele graditi podlago tudi za poživitev mednarodnega gospodarstva sploh.

★

Dunaj, 15. maja. b. Tukajšnji tisk prinaša komunike agencije Stefani o podpisu konvencije med Italijo, Avstrijo in Madjarsko brez kakšnega posebnega komentarja, ker je bil komunike izdan snoči zelo pozno. Kot se poroča, so gospodarski, posebno pa industrijski krogi zelo zadovoljni, ker bodo iz teh sporazumov črpali velike koristi zlasti avstrijski veleindustriji, posebno gozdna industrija.

Madjari niso zadovoljni

Budimpešta, 15. maja. k. V budimpeštanskih gospodarskih in političnih krogih podpisanih gospodarskega sporazuma med Italijo, Avstrijo in Madjarsko niso sprejeli nič kaj navdušeno. V teh krogih se javno izjavlja, da je do tega sporazuma prišlo samo radi tega, ker je ob priliki Dollfusovega in Gömböšovega skupnega obiska v Rimu marca meseca Mussolini vsemu svetu napovedal, da bodo vse težave med Italijo, Avstrijo in Madjarsko do 15. maja letos odpravljene. Bilo je torej treba rešiti prestiž Italije. V gospodarskem oziru pa pravijo madjarski gospodarski in politični krogi, da je rimski sporazum zmeraj šele samo okvir brez vsebine. Predvsem se Italija ni obvezala, kakšno količino žita bo kupila od Madjarske, ampak je riziko prepustila neki privatni družbi.

Sestanek med ministrom Jevtičem in Titulescom

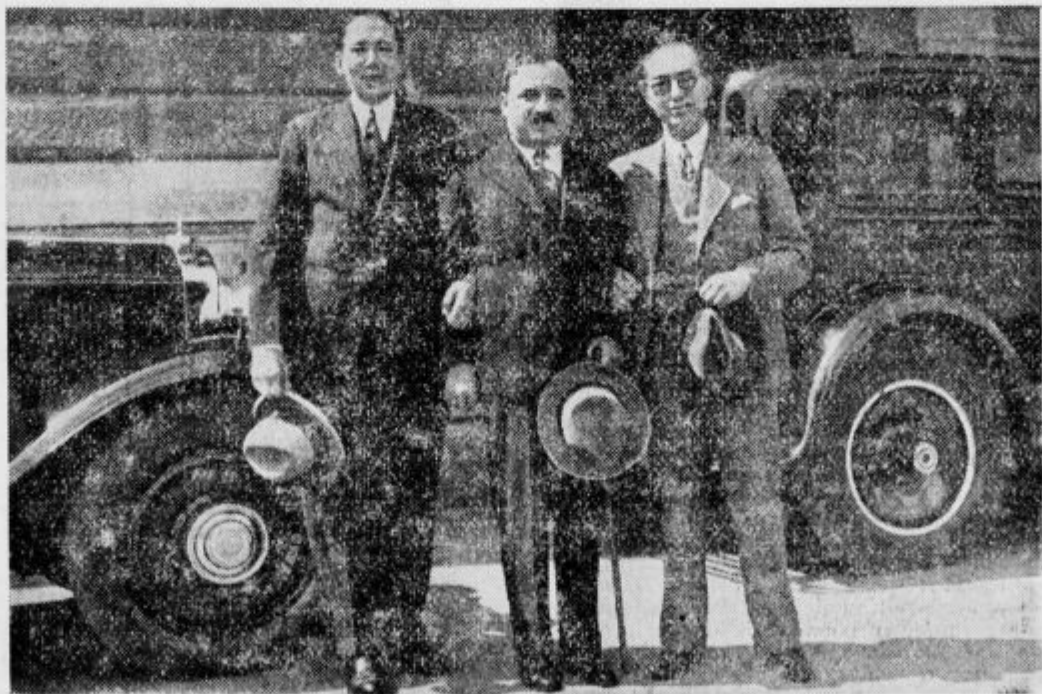
Konferenca Male zveze bo sredi meseca junija v Bukarešti

Belgrad, 15. maja. m. Po intimni večerji, ki jo je snoči priredil zunanji minister Jevtič na čast turškemu zunanjemu ministru Teftik Ruđi beju in romunskemu zunanjemu ministru Titulescu in njunemu spremstvu, so se trije zunanji ministri najprej odpeljali na savsko pristanišče, kamor so spremili gospe in hčerko turškega zunanjega ministra ter njegovega zeta, ki so davi odpovali z našo ekspresno ladjo na Dunaj radi zdravljenja.

Od tu so se zunanji ministri vrnili na železniško postajo, kjer sta se Jevtič in Titulescu poslovila od Ruđi beja, ki se je z ekspresnim vlakom odpeljal na poti v Ženevo na Dunaj, kjer se sestane s sovjetskimi komisarjem za zunanje posle Litvinovim. Titulescu pa je še nadalje ostal v Belgradu kot gost našega zunanjega ministra. Danes dopoldne je ostal v romunskem poslanstvu, kjer je priredil popoldne romunski poslanik Guranescu v prostorih poslanstva svečano kosilo, ki so se ga ude-

ležili naš zunanji minister z gospe in še drugi povabljeni gostje.

Popoldne je imel Titulescu sestanek z Jevtičem, na katerem sta oba zunanja ministra pretresala še vsa ona vprašanja, ki predvsem interesirajo države Male zveze. V vseh teh vprašanjih je bilo na današnjem sestanku ponovno ugotovljeno popolno soglasje ter poudarjena identičnost stališč obeh zunanjih ministrov glede vseh važnejših političnih vprašanj. Na popoldanskem sestanku je bil določen tudi prihodnji sestanek treh zunanjih ministrov držav Male zveze, ki bo v Bukarešti sredi junija. Čeprav je Titulescu na sinočnji večerji v gardijskem domu izrazil željo, da bi rad odpoval za nekaj dni v Dubrovnik, da tako spozna vse lepote naših letovišč, bo moral zaradi neodložljivih zadev odpotovati jutri naravnost v Ženevo.

Ministri Jevtič, Ruđi bej in Titulescu — na železniški postaji v Belgradu.

zaživela v pravem križarskem pohodu, ki naj znova pokaže vse resnice katoliške religije v nazorni in živi luči. Katoliški dnevnik »El Debate«, ki se zadnji čas oddaljuje od svojih bivših monarhističnih patronov, je nedavno objavil podoben deželni delovni program za celo leto. V tem programu je obsežen tudi ves odgovor španskih katolikov na krivično zakonodajo španskega republikanskega sektarstva. Ta program pa tudi zelo podrobno navaja nekaj delavnih načrtov za versko in kulturno izobrazbo španskih mas, ki naj pri teh predavanjih spoznajo in s spoštovanjem priznajo vse neizmerne zgodovinske in večne vrednote španskega, s katolištvom prepojenega duha. Tako obsega ta delovni načrt vrsto predavanj o izraziti katoliški politiki nekaterih španskih katoliških vladarjev; dalje naj se katoličanom zopet odkrivajo zakladi španskega katoliškega mysticizma, globine in občestveno poj-

movanje španskih katoliških pravoslavcev kot so bili Ramon de Penafort in utemeljitelj moralne pravne filozofije Suarez. Med narodom se zopet popularizirajo dela svetega Ivana od Križa in svete Terezije.

To življenje katoliškega čuvstvenja se srečuje povsod. Katoliška Cerkve pridobiva na tem, da se tako rekoč napram zunanjemu svetu postavlja v neko razdaljo. Na cestah ni prav nič več ogromnih letakov, ki so hkrati vabili na bikorbe in na »funciones religiosas« — verska opravila. Tudi se med preprostimi ljudstvom ne govori več toliko o čudežih, ampak se predvsem povsod govori in poudarja pomen češčenja Kristusa Kralja in delo v apostolatu, kakor ga s tem v zvezi želi in naglašuje sveta stolica. Na ljudskih shodih katoliške akcije se govori predvsem čisto v religioznem smislu in se opuščajo plebke aluzije iz političnih debat, ki imajo samo dnevničarsko vrednost

Zapletena vladna kriza v Bolgariji

»Bolgariji je potreben mir, slega in sporazum« (Mušanov)

Sofija, 15. maja. m. O vladni krizi so dali dosedaj izjave voditelji vseh strank, toda nihče ni mogel kaj točnejšega povedati, kako se bo rešila vladna kriza. Ključ položaja je v vladarjevih rokah. Kralj Boris je pričel danes s konzultacijami, ki so trajale od 10.20—11.30. Razgovorjal se je s predsednikom Narodnega Sobraŕanja Malinovim, popoldne pa je sprejel predstavnika zemljedelcev Gičeva, nato predstavnika liberalcev Bojana Smilova in predstavnika Demokratskega Zgovora Molova in Cankova. Kralj bo najbrže konzultacije še jutri nadaljeval.

Minister Kačakov je izjavil časnikaŕjem, da bi bilo v sedanjem trenutku najbolje, če bi kralj poveril mandat za sestavo vlade Gičevu. V slučaju, da bi demokracija te kombinacije ne sprejela, bi enostavno izpadli iz vlade. Demokrate pa bo v tem slučaju nadomestil Demokratski Zgovor Molova, ki ima istotako 39 narodnih poslancev. V tem slučaju bi prišlo do kabineta Gičeva z liberalci, zemljedelci in zgovoristi Molova.

Na ta način bi koalicijski Narodnega bloka ostala. Tudi Mušanov se z vsemi silami prizadeva, da bi se koalicijski narodnega bloka ne razbila, ker bi potem bile potrebne nove volitve. Mušanov smatra, da je zunanji položaj Bolgarije zelo ugoden, posebno zaradi uspešnih pogajanj z Jugoslavijo in Rumunijo, potrebuje pa močne roke in kontinuitete, radi česar nove volitve niso zaželene. Državno-zborske volitve v sedanjem trenutku pa bi ne bile umestne tudi zaradi letnega časa in dela na polju. Mušanov se bo iz vseh teh razlogov potrudil, da krizo nacionalnega bloka ublaži. Snoči je Mušanov podal v tem smislu časnikaŕjem sledečo formalno izjavo: »Ministrska kriza se je pričela ravno v trenutku, ko prihajajo iz Jugoslavije najugodnejša poročila o pogajanjih v Belgradu med bolgarsko in jugoslovansko delegacijo za sklenitev trgovinske pogodbe in veteranske konvencije. Mi stojimo pred ureditvijo zelo važnih gospodarskih vprašanj med obema državama, pred vprašanji, ki že 10 let čakajo na rešitev. Tudi iz Pariza smo dobili ugodna poročila o pogajanjih z našimi upniki. Na dnevnem redu so razen tega tudi druga važna vprašanja. Zunanja politika Bolgarije je tudi na dobri poti. Zaradi tega je potreben Bolgariji mir, slega in sporazum. Vsa vprašanja strankarskega značaja se morajo umakniti imperativnim potrebam narodnih in državnih interesov.«

Dunajska vremenska napoved: Izpremenljivo, oblačnost bo zopet hitro pojemala, zjutraj hladno, čez dan zopet topleje kot v torek.

V Španiji se katolicizem zopet uveljavlja v tisti svoji prstnosti, ki je delež njegovega večnostnega vrednotenja vsega tostranskega. S temi znaki svojega večnostnega gledanja se v Španiji, pa tudi drugod vrača v vse življenje in snovanje narodov kot najlepša in najradikalnejša lastnost sliherne mladosti. Kot edini resnični čuvar vsega zdravega v tradiciji pa katolicizem obenem okrepljuje dušo naroda in iz nje sam zajema moči ter izpodirja sektarski brezdomovski lažihumanizem. Reprezentativen španski katolik don Angel Ossorio je še pred nekaj leti s pretiranostjo užaljene duše vzkliknil: »Španija je katoliška dežela brez kristjanov!« Prva naloga sodobnega španskega katoliškega pokreta pa je med španskim narodom ustvariti zopet prave, notranje pristne kristjane, ki naj vdihnejo tega duha vsej državi.

Brezbožniška propaganda

„Pest - dvignjena proti nebu“

Straholna razstava v Curihu o poplavi brezbožniške propagande

Ženeva, 15. maja.

To razstavo je treba na vsak način videti. Brezbožniški pokret, ki se je začel v Rusiji, zadivjal, pred hitlerjevsko revolucijo, po Nemčiji in navalil tudi na druge države, je povzročil močan protipokret in sicer najprej v Belgiji, odkoder se je obrambno gibanje razširilo tudi drugam, med tem tudi v Švico. V Nemčiji je hitlerizem napravil kratak proces z brezbožniki, s katerimi so se tako neslavno slabotno borile vse prejšnje vlade. Hitlerizem je brezbožniški pokret pometal na smetišče, kjer je brez sledu izginil.

Da o razstavi govorim. Pokret proti brezbožnikom je hotel pokazati, kakšna je ta ideja na fronta. Zato je priredil v velikem Münsterhofu v Kämbelgasse v Zürichu veliko razstavo vsega, kar se nanaša na brezbožstvo in na borbo proti njemu. Razstava je zelo obsejna in so katoličani ravno tako kakor protestanti prispevali k njeni izpolnitvi. To razstavo je treba videti, ker tudi najboljši pero ne more opisati čista, ki ga napravlja razstava borbe proti Bogu. Vtis namreč je strašen.

Proti vsem veram

Strašen, ker se propaganda brezbožnikov ne nanaša samo na Rusijo, da bi smeli mirno po kavarnah ali po gostilnah sedeti skomizgniti z ramami ali dvakrat vzdihniti nad razmerami v daljni Rusiji ter preiti na svoje malenkostne dnevne redice, marveč strašen zato, ker nam razstava odkriva, kako je borba ruskega in mednarodnega komunizma naperjena ne samo proti tej ali oni cerkvi, proti tej ali oni veri, marveč proti vsem cerkvam, proti vsem veram, proti veri na splošno, proti vsemu, kar ima človeštvo na velikem področju svojega duševnega življenja in dogajanja, da ga dviga k lepoti in k dobremu. Borba, to nam pove razstava, ni opredeljena samo na Rusijo, marveč je že zdavnaj planila črez njene meje kot razdivjana povodenj ter uničuje v vseh delih sveta. Ker v Italiji in v novi Nemčiji ni našla več možnosti za razvoj, ko sta oba režima z močno roko to smrtno reko zaustavila in strugo popolnoma očistila, se je brezbožna propaganda posebno vrgla na Francijo, Belgijo in Švico, kjer demokratično pojmovanje svobode dovoljuje isto svobodo tako dobremu kakor slabemu, da se neovirano razvija.

Razstava ima 5 oddelkov: 1. protiverski nauki marksizma in organizacija brezbožne propagande, 2. brezbožniki v Rusiji, 3. posledice protiverskega boja, 4. boj proti veri v Švici in 5. vsekriščanska fronta proti brezbožništvu.

Abeceda marksizma:

„Vero moramo iztrebiti“

Marksizem svojega protiverskega stališča nikdar ni prikrival. Karl Marx, in ne Lenin, je prvi izustil znani boljševiški rek, »da je vera strupeno mamilo za človeštvo«. Lenin je samo protiversko usmerjenost Marksovih naukov še bolj poostiril in ves komunizem osnovno postavil v nasprotje z vsakim verskim prepričanjem: »Mi moramo vsako vero napadati, to je abeceda komunizma, ali marksizem je materializem in kot tak osnovno brezversk. Za Leninom je povedal Jaroslavski, voditelj brezbožne propagande v Rusiji, da »je bitna dolžnost komunizma, da vsako vero iztrebi«. In boljševistični režim je znal svoja vodilna gesla s pomočjo sistematične propagande, kot je menda nima noben drugi režim, tako sijajno spraviti v zadnje kotičke svoje ruske domačije in jih skuša razširiti po vsem svetu, ki ga smatra za svoje samolastno področje, da mora izzvati začudenje tudi pri nasprotnikih. Na razstavi daje sliko o načinu propagande posebej sestavljen nazorni pregled o boljševiških organizacijah v Švici. Skušal bom opisati to čudovito razpletlost in organiziranost, kot je ni dosegla dosedaj nobena politična stranka.

Pogubonosno omrežje

Središče vsega, nekako poveljni most je politični urad (Politbüro) komunistične stranke v Rusiji in sicer v Moskvi. Od tam tečejo poveljujoče niti na osrednji urad švicarske komunistične stranke, ki so mu podrejene številne organizacije, zveze društev in društev, ki imajo odkrit političen značaj, so pa tudi samo protiverske ali celo popolnoma, vsaj navidezno nevtralne. Pod okriljem osrednjega komunističnega urada najdemo: mladinske organizacije, ženska društva, zadruge, rdečo pomoč, telovadne odseke delavskih društev, znanstvena društva za poznavanje Rusije, protifašistično zvezo v Švici, delavsko obrambno organizacijo, rdeči mladinski pokret (roter Jungsturm), proletarsko zvezo svobodomiselcev. Z vsemi temi navedenimi organizacijami hočejo boljševiki po strogih navodilih osrednjega urada v Moskvi dobiti vpliv na politično in versko mišljenje v Švici. Poleg navedenih društev pa razpolaga osrednji komunistični urad še s tiskarnami, knjigarnami, s časopisjem, s kinodvoranami in ima nalogo vsake ljudi na tistem potpisni v vse obstoječe organizacije ter jih od znotraj izglodati in zrušiti, ali pa ohraniti njihovo okrilje ter od tam neopazno vsrčiti delo. Recimo, razberemo s te nazorne slike, da sedijo boljševiki v čisto meščanskih gledaliških kot režiserji ter skušajo s primernimi manevri in iz izvršnim režiranjem vlivati protiverski strup v majhnih zajemkih občinstvu, ki se niti ne zaveda, kaj požira.

V Rusiji...

Borba brezbožnikov v Rusiji uradno ni pod okriljem vlade, pač pa se nahaja pri vsakem ruskem ministru po ena protiverska brezbožna celica, ki pa je najbolj razvita v komisarijatu za prosveto. Na razstavi leži original okrožnice komisarijata za ljudsko prosveto na vse učitelje Rusije, da morajo tudi pri poučevanju telovadbe poudarjati brezbožstvo. Poleg tega pa razpolagajo brezbožniki v Rusiji z ogromnim številom protiverskega tiska, v katerem sistematično in dosledno zasramujejo in blatijo vse, kar le količkaj tiče vere. Kot glavno geslo, ki ga neprestano srečujemo služi rek: Kristus je suženj kapitalizma in bog vojn. Propaganda je čisto silno surova in primitivna.

Tako vidimo podobe, ko mladi deček strelja na križe po grobovih in ki ga postavlja brezbožna propaganda za svojega junaka. Slike porušeni cerkva morajo do dna srca ganiti vsakega kristjana, še hujše pa vplivajo na gledalce podobe o preganjanju kristjanov, razna pisma, ki ležijo tukaj v originalih, strašna pričevanja o dogodkih zadnjih let, ki so se vršili v Rusiji ob molku interesirane svetovne tiska.

Po Evropi:

„Tekme za odpad od vere“

Razstava odkriva nadalje, da se nahaja v Parizu poseben protiverski institut, ki izdaja svoj propagandni list »La Lutte« (Boj). Cela velika stena razstavne dvorane je nalepljena z dokumenti o protiverski propagandi med evropsko mladino. Veliko gradiva prihaja od nemških organizacij, ki jih je Hitler napodil iz Nemčije po narodno-socialistični revoluciji. V Švici obstoja zveza proletarskih svobodomiselcev, ki je razdeljena v 14 pokrajinskih odskov in ki razpolagajo s 140 plačanimi nastavljenici, ki nimajo nobenega drugega posla, kot da se bavijo s protiversko propagando. Zveza ima pod svojim nadzorom celo vrsto časopisov in revij, tudi takšnih, ki so na zunaj nevtralne, med njimi revijo »Neuland«, ki izhaja v Rusiji v 24 jezikih. Zadnje čase so otvorili v Curihu »Založništvo za seksualno politiko«, ki ima nalogo, ki mora vsakemu pasti v oči. Koliko gnoja se je iz te greznice že izcedilo po Švici in po vsem svetu!

Pregled o posledicah te propagande je pretresljiv. Med drugimi, bolj znanimi sredstvi, najdemo tukaj na razstavi recimo navodila za »tekme za izstop iz cerkve«, tekme, pri katerih se delijo visoke nagrade. Nadalje navodila za »spraznovanje brezverskih božičnih in velikonočnih praznikov« ter celo gramofonske plošče, ki so bile še pred Hitlerjem izdelane v Nemčiji. Hitlerjevska policija je plošče zaplenila in uničila. In še naprej, navodila za »brezverska taborišča mladine obeh spolov« in sicer s pozivom na razne puble doneče ozire naravoljubja in zdravja.

Kje je protiobramba?

In kaj je svet storil proti temu blatu brezbožništva, ki ga zaliva. Na razstavi se mora vsakemu krčiti srce, ko vidi to majhno, sramotno majhno steno, na kateri je nalepljena literatura in pregledi o obrambnem boju krščanstva. Krščanstvo, oziroma posamezni kristjani se ne zavedajo niti nevarnosti, še manj pa svojih dolžnosti. Najbolj zanimiva novost na tem polju je protizakonita tajna organizacija, ki spravlja krščanski tisk v Rusijo. Vse drugo je malenkostno, komaj vredno omenbe. Kdaj se bomo predramili kristjani? Ali morajo priti fašistični pokreti, kot je hitlerizem, krščanstvu na pomoč, da ga rešijo brezbožniške propagande? Skoraj tako izgleda.

Razstava je nepolitična, toda po svojem namenu služi tudi splošno političnim ciljem, kajti če se brezbožnikom posreči podreti vero, potem padeta in razpadeta tudi domovina in družina, ki sloni na verskih načelih. Toda pest, ki se dviga proti nebu, bo zopet padla nazaj na zemljo. Da, to vemo vsi, vendar pa je potrebno, da krščanstvo spozna to pest, ker je naša dolžnost, da jo ponizamo, predno ne napravi neprecenljivih ruševin med človeštvom.

J. L. v.

Prvi ekspresni parnik
Belgrad-Dunaj

Belgrad, 15. maja. AA. Davi ob 8.25 je prvič v letosnji sezoni odplul ekspresni parnik rečne plovbe iz Belgrada na Dunaj, s čimer se je začel redni tedenski promet na progi Dunaj-Bratislava-Pešta-Belgrad-Turnseverin in obratno. Ze s prvo ekspresno ladjo se je odpeljalo na Dunaj samo iz Belgrada okoli 100 potnikov, med njimi tudi rodbina turškega zunanjega ministra Tevfika Ruždi beja in njegovo spremstvo, ki potuje na Dunaj. Zato so na parniku razobesili razen državne zastave tudi zastavo turške republike. Na Dunaj prispe ladja v četrtek ob 15.

Belgrajske vesti

Belgrad, 15. maja. m. Kakor poroča tukajšnje časopise iz Sarajeva, je protestirala Pošta hranilnica za 6 milijonov Din menic Srbske centralne gospodarske banke v Sarajevu. Srbska centralna gospodarska banka je prosila ministrstvo za trgovino in industrijo, da ji da zaščito po čl. zakona o zaščiti kmetov.

Belgrad, 15. maja. AA. Minister za gozdove in rudnike je nakazal za pospeševanje državnih gozdov ravnateljstvu v Ljubljani 33.500 Din; za kulturna dela v državnih gozdovih pa 140.000 Din.

Belgrad, 15. maja. m. Radi popravljanja glavne vodovodne cevi, ki je včeraj počila na Cukarici, je velik del belgrajskega mesta ostal še tudi danes brez vode.

Belgrad, 15. maja. m. V nedeljo 20. t. m. bodo zborovali tukaj delegati Zveze bančnih zavarovalnih, trgovinskih in industrijskih uradov iz vse države. Na zborovanju se bo razpravljalo o vseh aktualnih vprašanjih, zlasti o socialnem zavarovanju in o zaščiti privatnih nameščenec. Kongresa se udeležijo zastopniki vseh sorodnih organizacij in ustanov.

Belgrad, 15. maja. m. Za rednega člana banjskega sanitetskega sveta je postavljen pri kraljevi banski upravi dravske banovine v Ljubljani dr. Hugon Robič, šef oddelka za spolne bolezni v mariborski bolnišnici.

Belgrad, 15. maja. m. V soboto pride semkaj večja skupina slušateljev in slušateljic državnega inštituta za gledališko umetnost iz Varšave pod vodstvom svojih profesorjev in ravnatelja Velve-roviča, znanega poljskega dramskega umetnika. Poljski gostje obiščejo na svoji turneji po naši državi tudi Ljubljano.

Silna suša

Budimpešta, 15. maja. c. Silna suša na Madžarskem traja dalje. Zapadni vetrovi so oslabili. S severa prihaja velik zračni pritisk, ki Srednji Evropi ne bo mnogo koristil. Zato bo jutri temperatura še narasla.

Praga, 15. maja. c. Zaradi silne suše so začeli goriti gozdovi v Podkarpatski Rusiji. Ker domači organi ne morejo pogasiti sami požara, je morala vlada poslati vojaštvo na pomoč.

Francoski listi o blamaži
madjarskega delegata v Ženevi

Pariz, 15. maja. Albert Julien komentira v današnji številki lista »Petit Parisien« včerajšnje odprtje zasedanja sveta Društva narodov ter pravi:

G. Barthou je sijajno razkrinkal pravi pomen madjarskega manevra zoper Jugoslavijo. Jasno in točno, kakor je g. Barthou že viden, se je zadovoljil s tem, da je madjarskemu delegatu v Ženevi zadal samo dve vprašanji: od kdaj datirajo prvi in poslednji incidenti na madjarsko-jugoslovanski meji in kdaj je v zvezi s temi incidenti Madjarska zahtevala zadoščenje od Belgrada. Ti dve vprašanji francoskega zunanjega ministra, pravi g. Albert Julien, sta zadoščali, da je popolnoma onemogočil madjarskega delegata in razkril pravi misel madjarske demarše v Ženevi. Dejansko ni bilo težko ne dvoumno ugotoviti, da je poslednji incident, ki ga Madjari očitajo Belgradu, star že dve leti, poslednja madjarska intervencija glede na ta incident pa šele 10 dni.

Tudi »Ordre« prinaša zelo obširen članek o madjarski pritožbi zoper Jugoslavijo. List pravi, da ta pritožba ni presenetila samo diplomatskih krogov, temveč tudi tiste, ki so podrobno proučeni

o razmerju med Madjarsko in Jugoslavijo v zadnjih letih. List pravi med drugim:

Sklenitev balkanskega pakta, zbližanje med Jugoslavijo in Bolgarijo in izpolnitev gospodarske organizacije Male antante po pravkaršnji konferenci v Bukarešti so zadale hud udarec revizionističnim težnjam v Srednji Evropi, predvsem rimski in budimpeštanski diplomaciji. Zato je g. Kanya mislil, da bi mogla ženevska debata nekoliko okrniti čedalje bolj naraščajoči moralni ugled jugoslovanske diplomacije, pa je na nič, ki ga je dobil z Rima, sklenil nastopiti v večjem stilu proti Jugoslaviji. Zelo verjetno je, da se g. Kanya, ko je storil ta korak, ni popolnoma zavedal vseh njegovih posledic. Kakor se jasno vidi iz ženevskih brzojavk po nastopu francoskega zunanjega ministra, se je ta pritožba končala s popolnim neuspehom.

Tudi »Ere Nouvelle« obširno popisuje, kako je prišlo do madjarske pritožbe v Ženevi, in naglašja, da je danes vsakomur jasno, da je Madjarska hotela s svojo demaršo, ki je včeraj popolnoma propadla, na novo načeti na mednarodnem pozorišču vprašanje revizije mirovnih pogojev.

Francoski parlament zopet zboruje v znamenju okrepitve Doumergueove vlade

Pariz, 15. maja. b. Danes opoldne je bila v Elizejski palači pod predsedstvom predsednika republike Lebruna vladna seja. Na tej seji se je določil dnevi red za zbornico. Ni se znano, kaj se je na seji sklenilo, čuje se pa, da bodo z ozirom na to, da je moral zunanji minister Barthou zaradi saarske debate ostati v Ženevi, odgojene vse zunanje politične interelacije do 25. maja, ko se zbornica v drugi sestani.

Zbornica in senat sta se nato sestala popoldne. Poslanska zbornica je odklonila socialistični predlog, naj bi se takoj začela razprava o nekih inter-

pelacijah. V senatu so razpravljali o zahtevi za izročitev sodišču g. Renaulta. Senat je sklenil odkazati to vprašanje predsedstvu v proučevanje.

Miren potek obeh sej je posledica zaupnice, ki jo je izrekla radikalna stranka politiki svojega vodje Herriota na kongresu v Clermont Ferrandu, s čimer je odobrila sodelovanje z vlado g. Doumergueja. S tem je zasiguran tej vladi dolg obstoj in uspešen rezultat dela na konsolidaciji notranjih razmer kakor tudi dela na okrepitvi mednarodnega položaja Francije.

Hitlerjevci ne dajo miru

Dunaj, 15. maja. k. Na solnoograško-nemški meji je prišlo nocoj do zelo težkega obmejnega incidenta. Z nemške strani je neki oddelek SA dvakrat streljal na avstrijsko obmejno stražo, pa ni nikogar zadel. Ko sta pol ure nato pregledala mejo avstrijski mejni nadzornik in orožniški poveljnik, je bilo na njo oddanih pet do sedem strelcev in sta bila zelo hudo ranjena. Davi so na kraju atentata našli samo neki SA nahrbtnik, poln propagandistične literature proti Dollussovemu režimu v Avstriji.

Saarsko vprašanje
ne pride nikamor

Ženeva, 15. maja. c. Današnja seja Sveta Zveze narodov se ni vršila, ker je bila preložena na četrtek. S tem se hoče dati glavnim delegatom možnost, da se sporazumejo o saarskem vprašanju. Če pa tudi do četrta ne pride do sporazuma, potem je gotovo, da bo vsa razprava o pripravih za saarski plebiscit preložena na jesensko zasedanje.

Nemčija grozi

Ženeva, 15. maja. c. Predsednik pripravljalne komisije za posarski plebiscit baron Aloisi je prejel danes noto nemške vlade, v kateri sporoča, da bo smatrala vsakega Nemea, ki bo glasoval za Francijo, za izdajalec domovine. Nemška vlada je pripravljena, da ne bo dala tutili onim, ki bodo glasovali za Francijo, posledice, vendar ne prevzame zanje nobene garancije, saj je pričakovati, da bo prebivalstvo saarskega ozemlja samo obračunalo z izdajalec.

Nova poljska vlada

Varšava, 15. maja. AA. V novi vladi g. Leona Kozłowskega sta nova ministra g. Rajzman, ki je dobil portfelj trgovine in industrije, in g. Patjorkowski, ki je prevzel resor socialne politike in narodnega zdravja. Vsi drugi ministri v kabinetu Kozłowskega so bili že člani prejšnje Jędrzejewičeve vlade.

Oton Habsburški bi se rad vrnil

Pariz, 15. maja. AA. Havas poroča iz Berna, da je tamošnja švicarska brzojavna agencija objavila tole informacijo:

Sin bivšega cesarja Karla, nadvojvoda Oton Habsburški je prisel v Basel iz Bruslja. Nadvojvoda »lone dva dni v gosteh pri svojem sorodniku nadvojvodi Evgenu. Nadvojvoda Oton je imel s svojim sorodnikom Evgenom zelo dolg razgovor o sedanjem političnem položaju v Avstriji in o tem, ali bi se biva habsburška cesarska rodbina mogla vrniti v Avstrijo. Znano je, pravi na koncu ta brzojavna agencija, da je nadvojvoda Evgen edini član bivše habsburške rodbine, ki mu je dovoljeno vrniti se v Avstrijo.

Boj proti draginji v Italiji

Rim, 15. maja. c. Borba vlade proti draginji še ni končana. Vlada hoče s prisilnim znižanjem znati cene živilih in stanovanjem. Mnogo trgovcev in hišnih posestnikov pa se trdovratno upra. Trgovci imajo pa še velike stare zaloge, ki bi jih sedaj morali prodajati ceneje, nego so jih kupili. Vlada pa je sklenila, da bo vsakemu trgovcu, ki ne bo izvrševal vladnih naredb, takoj zaprla trgovino in mu odvzela obrtno dovoljenje. Tako je bilo danes v vsej Italiji zaprtih 15 trgovin, od teh samo v Pulji 5. Tudi najemniki so že naznanili mnogo hišnih posestnikov, ker niso hoteli znižati najemnine.

Draginja v Nemčiji

Monakovo, 15. maja. c. V Nemčiji je zadnje čase prišla rasti draginja. Kot vzrok dvigovanja cen se navajajo razni karteli, ki imajo pravi monopol v nekaterih panogah industrije. Zato je bavarska vlada zahtevala od osrednje vlade, da izvede takoj najstrožjo kontrolo nad karteli. Če padajo cene v Franciji in Italiji, morajo pasti tudi v Nemčiji, posebno zato, ker se Hitler z novo draginjo ne sme igrati s čustvi svojih pristavev.

★

Ljubljana, 15. maja. AA. Ban g. dr. Drago Marušič v četrtek dne 17. t. m. ne bo sprejemal strank, ker je službeno odpotoval v Belgrad.

Nesrečno mesto Tiberija

Jeruzale, 15. maja. tg. Angleško vojaštvo nadaljuje reševalna dela v mestu Tiberias na Galilejskem jezeru, katero je zadelo strašno neurje. Voda je bila vdrla z vseh hribov okoli mesta in valila s seboj ogromne skale, vsled česar so se hiše podirle. Tudi Galilejsko jezero je zaradi naliva naraslo in je veliko ljudi utonilo. Dozdalej so potegnili izpod ruševin oziroma našli 40 mrtvih. Se več trupel je seveda še pod ruševinami oziroma na dnu jezera. Matere iščejo svoje otroke, sanitetne kolone pa rešujejo, kar se da. Posebne vojaške in druge kolone v naglici zidajo barake za ljudi, ki so ostali brez strehe. Iz vseh bližnjih arabskih in židovskih vasi pošiljajo v nesrečno mesto živila in obleko.

Drobne vesti

Newyork, 15. maja. AA. Iz San Pedra (Kalifornija) poročajo, da je tam prišlo do spopada med policijo in pristaniškimi delavci, ki so stopili v stavko. Dve osebi sta mrtvi, 10 jih je nevarno ranjenih.

Berlin, 15. maja. AA. Iz Biterfelda poročajo, da se ni nobenih vestí o velikem nemškem balonu »Barth von Ziegsfeld«, ki je v nedeljo poletel v stratosfero. Letalski in strokovni krogi so močno v skrbeh za usodo balona in smatrajo, da je v najboljšem primeru odletel proti Poljski ali Rusiji.

Sofija, 15. maja. AA. Dve neznaní osebi sta sinoči poskušali vdreti v stanovanje bivšega ministra Vrbenova v ulici carja Asena št. 26. Ministrav sluga pa je prepolil napadalca in oddal nanje več strelcev. Napadalec so pobegnili. Preiskava se ni dognala, ali gre za razbojstvo ali pa za napad proti osebi ministra Vrbenova.

London, 15. maja. tg. Največjo angleško ladjo »Nelson« je letos že drugič zadelo neizgoda, ko je zapuščala pristanišče Portland. Ladja je namreč zavozlala na sipino in si ni mogla pomagati naprej. Naposled je izvelkel brez pomočnega kolosa iz tega položaja nek torpedni rušilec, kakor je ladja zaplula na visoko morje.

★

Praga, 15. maja. AA. ČTK poroča: Danes se je pričel kongres balneologov in klimatologov držav Male antante. Na kongresu sodeluje veliko zdravnikov iz Jugoslavije in Rumunije. V eno jugoslovanskih zdravnikov je pozdravil kongres dr. Kralj.

London, 15. maja. AA. Pri včerajšnjih nedomestnih volitvah v londonskem predmestju Westminster je zmagal delavski kandidat Gardner z 11.998 glasovi. Dosedanji konservativni poslanec je izgubil zaradi bolezni. Kandidat te stranke je dobil samo 8.534 glasov.

Ugrabljen milijonar našel

Newyork, 15. maja. AA. Iz Hollywooda poročajo tele podrobnosti o rešitvi milijonarja Oetla, ki so ga bili nedavno ugrabili banditi. Policija je na podlagi telefonskega poročila, ki ga je prejela milijonarjeva rodbina, iznenada obkolila malo 10 v daljni okolici Los Angelesa. Redarji so našli milijonarja na postelji zvezanih rok in z zamašenimi usti. Razen tega je našla v hiši dva moža. Enega je prijel, drugi pa je pobegnil. Po izjavah artileranskega razbojnika je bil begunec vodja razbojniške tolpe. Gettle pa je izjavil, da so z njim lepo ravnali, da so ga dobro hranili, da pa je bil vedno zvezan. Čutil se je, da so ga našli v bližini Los Angelesa, ker se mu je zdelo, da so ga gostitelji vozili z avtomobilom več ur in z največjo hitrostjo. Ko so v Los Angelesu zvedeli, da so Gettle našli in da je policija aretirala enega razbojnika, so se po ulicah zbrale velike množice in zahtevale, da razbojnika linčajo.

Franjo Neubauer:

Ivan Šašel - 75 letnik

V soboto 12. maja sem mu šel čestitat in zaželel junaško zdravje, ker v nedeljo 13. maja je postal 75 letnik.

»Ali te je že kdo intervjuval?« sem ga vprašal.

»Nihče,« je odgovoril, »saj nikomur ne povem, da je moja 75 letnica.«

»No, pa meni kaj povej,« sem dejal. In sedela sva in se menila o njegovem življenju in delovanju. Avtobiografijo je izdal že leta 1929

»Etnolog« s seznamom njegovih spisov do leta 1929, ki jih je čez sto. Letos bo »Etnolog« nadaljeval z avtobiografijo in s seznamom vseh spisov zadnjih pet let, ki jih je čez 70. Ne mislim pisati o življenju našega jubilarja v Mokronogu, kjer se je rodil, ne v St. Petru, kjer je kaplanoval, in ne v Adlešičih, kjer je kot dolgoletni župnik posvetil vse svoje moči Beli krajini. V mladosti sem imel več stika z njegovim bratom, prerano umrli Milanom, ki je moral z zasedenega ozemlja na Štajersko. Bil je dijak v Novem mestu in pesniško nadarjen. Z njim sva hodila večkrat po poti pod gradom Hmeljnikom v Mokronog in na Mirno. Ivan sem videl prej redkokdaj. Saj ni zahajal pogostokrat v svoj rojstni trg, mene pa pot ni pripeljala v Belo krajino. Poblize sem ga spoznal šele v teh letih, odkar biva kot upokojeni duhovni svetnik v St. Lovrencu ob Temenici. Tam ga obiskujem in uživam njegovo gostoljubnost. Saj je njegovo geslo: »Gost v hišo, Bog v hišico, in najrajši se spominja gostoljubnosti in prijateljstva, ki je bilo zlasti med duhovniki, ko je on župnikoval v Beli krajini.

Ivan Šašel je vse svoje življenje delal in dela tudi zdaj v sivi starosti. Marljivo je kakor čebela in mravlja. Ko bi imel jaz toliko vztrajnosti, bi imelo moje dobro, milo, blago in plemenito ljudstvo od mene vsaj deset zvezkov pesmi, ki bi jih rado čitalo, ker bi jih tudi razumelo. Tako pa nima niti enega, modernih pesnikov pa ne bere, ker so težko umiljivi. S Šašljem se more v pridnosti meriti in kosati le redkokdaj. Pesnik ni in ni bil nikoli. Ali zanima se za narodno blago slovo, zlasti pa zbira pregovore. Vse zapise, kar sliši tukaj in tamkaj, kar mu pove mož ali ženska, fant ali dekle. Posebno je obogatil s svojim doneskom knjigo pregovorov, ki jo izda »Družba sv. Mohorja«. Ljubi naravo, cvetice, gobe, ptice in vse prirodne pojave, sonce in dež, sušo in moč. Opazuje vreme in si večkrat na dan zapíše, koliko stopinj kaže barometer. Piše v različne liste. Od njega imajo prispevke: Slovenec, Lovec, Mladika, Domoljub, Zdravje, Križ, Vestnik križniškega reda in Prijatelj živali. Leta 1932 je izdal tri knjižice: »Trška gorac«, »Dolenjska božja pot na Zaplazu« in »Živali v slovenskih pregovorih in rekihi«. Leta 1933 je zagledala beli dan knjižica »St. Lovrenc ob Temenici in njegove izkopine«.

Dokaz njegove neumorne pridnosti in izrednega zanimanja za vsak prirodnostni in drugi pojav v svetu je to, da zbira izreke iz »Slovenca« in »Domoljuba« in jih prileplja v posebno knjigo. Takih knjig ima doslej že 15, vsaka po 160 strani in 900 do 500 izrezkov. Koliko zanimivosti bo na ta način otehl! Drugi porabljamo papir za popolnoma drugačne namene in se nič ne zmenimo za to, koliko dragocenih spominov uničimo.

Šašel piše tudi vremensko kroniko in obenem kroniko Temeniške doline. V teh kronikah je popisano vreme in zanimivosti Temeniške doline zadnjih pet let v štirih knjigah. Od aprila naprej spišuje že peto knjigo.

Šašel se mora zahvaliti za izredno delavnost svoji močni naravi, svojemu zdravju, ki se ga v teh letih veseli le redkokdaj. Pred par leti je sicer tako hudo obolel, da smo se bali za njegovo življenje. Polem pa je zopet okreval in je zdaj razmeroma zdrav in krepak. Zdravega ga vzdržuje tudi njegovo solidno, naravnost skromno življenje. Izбира fižol in je zadovoljen z repo. Hodi v gozd, nabira gobe in jih suši. Piše, bere, gleda na vlak, ki drdri mimo St. Lovrenca, stopi večkrat k barometru, opazuje lastovke, ki jih je, žal, vedno manj med nami, se ne razburja in ne pozna nervoznosti, ki marsikoga muči do obupa. Srečen človek! Vsak dan gre na sprehod in se ne da ugnati revmatizmu, ki se mu zadnji čas pojavlja v nogi. Dasi hodi težko, gre vendarle rad na šentlovenske podružnice, v Strehanjas, na Koretniko, na Veliko Loko in drugam. Mahne jo pa tudi še na Zaplazu. Da si podaljša življenje, se zdravi najrajši z domačimi zdravili, posebno z uživanjem česna.

Ker ima Šašel rad moje razglednice, na katere mu napišem par rim, zato naj mu za 75 letnico posvetim še nekoliko verzov!

Náš dobrí Ivánček
nikdár ni zaspanček.
Ob štirih spočít,
oblečen, umít
Bogú le se klanja,
o delu le sanja,
da hípec nobén
ne bo zamújen.
Pregóvóre zbíra,
na vlák se ozíra
In gledá, kakó
z vremenom kaj bo.
Vse hítro zápíše,
potem jo pobríše
na prostó, na vzduh,
kjer ní preveč muh.
Če noga bolí ga,
toláží ga knjíga,
ízbírá fižól,
pozábí na bol.
In dela in gara,
na gláví se stára,
a v gláví níkdár.
Tam notrí je žár,
klí Bog ga zanétí,
klí jasno naj svétí
še mnogo bí let
v dolenjskí náš svét!
Užíva naj česén,
da bo kot mecesén
močan in krepak,
a v srcu mehak!
Naj v starostí síví
Gospód ga počíví!

Kopališče

Piešťany

v dolini Vaga ČSR, 15. V. otv. rítev otroškega sanatorija
Kvetúša ídeálno za troke
brez spremlj. Revmatizem
je v otrokú dobí zelo nevar.
Natančneje Drogeríja
Gregoríč, Ljubljána, Prešernova

ZVEČER

NEPRECENLJIVO POMOČ

Vam nudi Schichtova metoda na dan pranja.
K temu potrebujete Žensko hvalo, da perilo
zvečer namočite, in Schichtovo terpentinsko
milo, da perilo drugi dan izkuhate.

ZJUTRAJ

TO JE CELO DELO PRI SCHICHTOVI METODI

Občni zbor Narodne galerije

Ljubljana, 15. maja.

Snoči se je vršil pod predsedstvom dr. Windischerja občni zbor Narodne galerije.

Predsednik dr. Windischer je predlagal najprej udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju, nato pa je imel obširen govor o pomenu Narodne galerije.

Vodilna misel NG v Ljubljani je ves čas od postanka: enotna velika slovenska galerija, ki bodi zbirka najboljših slovenskih likovnih umetnin, kar najpopolnejša slika razvoja posameznih umetniških osebnosti in slovenske umetnosti kot celote. Od aprila meseca tega leta so vsi gornji prostori Narodnega doma, razen treh malih sob, porabljeni za zbirke naših umetnin. Brez pretiravanja moremo in smemo reči, da je NG v svoji sedanjih obliki lepa in dragocena kulturna ustanova, s katero se smemo po pravici ponašati. Za nas, ki živimo v svoji prelepi domovini v zelo majhnih razmerah, je bila otvoritev NG velik dogodek, pisali so, ne brez upravičenosti, da je bil 22. junij 1933 sekularen dogodek. Naše zbirke slik dajejo sedaj dokaj zadovoljiv pregled razdobja od 14. veka do današnjih dni. Po 15 letih društvenega življenja se je lani ob Vidovih zarjah NG razodela, a dasi je od tlej vidna in očitna ter domuje na Aleksandrovi cesti v mogočni stavbi Narodnega doma v celem prvem nadstropju, ne moremo biti zadovoljni sedaj po enem letu z odmevom niti v Ljubljani niti v Sloveniji. Mogočnejše doniše mora dobiti. Tisk vseh vrst jo mora imeti v mislih z dneva v dan. Žive in životvorne ljubezni mora biti zanj v nas Slovincih, globoko mora v naša srca in čvrsto v naše misli, postati mora naš narodni ponos, naša lepa stalna misel, vzbujati naj tekmo med najboljšimi Slovinci, da jo zlahte, dovršujejo in dopolnjujejo s tem, da vnašajo zanj nepoučene in mrzle, da ji pomagajo s propagando in dani životvorno do starih in sodobnih umetnin. Dober Slovenec naj smatra bogatitev naših zbirk za svoj ponos in za svojo narodno dolžnost. Prizadevanja naša bi morala podpirati vse, kar je odbranega v naši sredi in nikdar bi se ne smelo dogoditi, da se nakupuje na škodo NG. Prepričan sem, da doživimo še boljše čase in da se tudi pri nas Slovincih prevrže sedanja nevelična miselnost in da do mesta plemenitejšemu razumevanju kulturnih potreb in kulturnih ustanov, ki so kakor NG prvi ponos vsakega naroda. Popoljšanje razmer v gmočnem pogledu bi si želel zlasti tudi zagledati, da bi nam bilo mogoče nakupovati v vse drugem obsegu dela naših sodobnih umetnikov, katera po svoji kvaliteti spadajo v naše zbirke. Položaj naših likovnih umetnikov je v današnji tiski in revii res težaven, pa se navzlic temu, da galerija ni socialna naprava, marveč galerija v praktičnem življenju, po najboljši možnosti trudimo, da podpremo stremeljenja naših sodobnih umetnikov, ki so si letos ustanovili dve stanovski zastopstvi. Iskreno želimo, da bi NG imela tesnejše stike z našo javnostjo potom svojih publikacij, po dnevniki in revijah, ker bi na ta način

bilo olajšano naše delo v najtežji borbi, ki jo je voditi proti apatiji in brezbriznosti širše publike. NG je porabila že mnogo s težavo nabranega denarja za vzdrževanje te skoro 40 let stare stavbe, ki stoji na najlepšem delu našega mesta. Komplcirana streha ogromnih dimenzij napravljala redno velike stroške in mislim, da NG ob najboljši volji ne bo kos velikim izdatkom, ki so še potrebni za

Dr. Fran Windischer,
predsednik Narodne galerije

Narodni dom. Okolica Narodnega doma se je tekom 40 let bistveno spremenila in so temelji in spodnji deli tega stavbenega velikana izpostavljeni mogočnim dosti zahrbtnim silam talne vode. Prej ali slej bo treba lotiti se tega vprašanja, ki postaja sprčo pomembnosti te stavbe, naj se reče karkoli, pereče javno vprašanje. NG je po svojem ustroju res društvo in zasebna naprava, ali je mogla zbrati te zbirke samo ob velikem razumevanju njenih odličnih nalog od strani naše banovine, ljubljanske občine in knezoškofijske ordinarijata. Uspela sinteza je delo dolgotrajnega prizadevanja, pa moramo imeti vedno pred očmi, da je plodonosno delo naše NG mogoče samo ob harmoničnem in dobrohotnem sodelovanju teh treh faktorjev in tudi države z vodstvom NG. Veliko hvalo in hvaležno priznanje smo dolžni gospodu banu in njegovemu

pomočniku, gospodu županu ljubljanskemu in prevzvišenemu gospodu knezoškofu ljubljanskemu. Moje osebno mnenje je, da bo ob rastočih potrebah NG treba iskati že v bližnji bodočnosti glede uprave nova pota in dobiti način, kako bi čim tesnejše sodelovali z mestno občino ljubljansko. Začeti moramo s prizadevanji za tesnejšo zvezo z mariborskimi likovnimi umetniki, privedimo ob priliki že napovedanega mariborskega tedna obisk v Maribor, združen z ogledom tamošnjih lepih zbirk.

NG je sedaj velika kulturna naprava in je tolike važnosti za našo slovensko kulturo, da ima pravico do prispevkov iz javnih sredstev in zlasti tudi že do državne dotacije.

Skrb za kulturne potrebe slovenske pa bo po mojem mnenju treba v najbližjem času posebej organizirati.

Tajniško poročilo je podal tajnik dr. Franc Stele, ki je med drugim navajal, da ima Narodna galerija razstavljenih 915 slik, 9 fresk, 1 krilni oltar in 54 kiparskih del. Po tajniškem poročilu je bil odobren hišni red, zborovalci pa so nato počastili umrle člane dr. Vinka Gregoriča, notarja Frana Tavzeza in trgovca Emila Dobriča.

Predsednik dr. Windischer se je nato toplo zahvalil tajniku za njegovo delo. Ravnatelj Pretnar je poročal o računih Narodne galerije, na predlog dr. Krivica je bil soglasno sprejet absolutorij. Pri volitvah predsednika je bil na predlog dr. Cankarja za aplavzom izvoljen za nadaljnega predsednika dosedanji predsednik dr. Fran Windischer. Dr. Windischer se je zahvalil za ponovno izvolitev ter sporočil, da so trije največji podporniki Narodne galerije poslali po dva delegata v odbor in sicer banovina dr. Gradnika in prof. Šantla, mestna občina dr. Milana Šubica in dr. Vrčona, škofijski ordinarijat pa un. prof. dr. Lukmana in stolnega dekana dr. Kimovca. Sledile so volitve odbora. Kljub posredovanju prisotnega prosvetnega šefa Breznika ni prišlo do enotne liste. Vloženi sta bili dve listi. Na prvi listi so kandidirali: dr. Cankar, dr. Merolt, ravnatelj Pretnar, dr. Stele in Stern. Na drugi listi pa mesto Sternena in dr. Marolta prof. g. A. Kos in dr. Lajevic. Volitve so bile po listah in z listki. Dr. Cankar je naglašal, da on more izpasti, škoda pa bi bilo izpasti Marolta in Sternena. Pri volitvah so bili z večino glasov izvoljeni kandidati prve liste. V odboru so torej sedaj: dr. Cankar, dr. Gradnik, dr. Kimovec, dr. Lukman, dr. Marolt (Vrhnikar), ravnatelj Pretnar, dr. Stele, Stern, prof. Šantl, dr. Šubica in dr. Vrčon. V nadzorstvo sta bila ponovno izvoljena dr. Krivic in senator dr. Rožič.

Dr. Lončar je vprašal, ali je inventar oziroma katalog za široko publiko že pripravljen. Dr. Stele je sporočil, da se bo katalog izpopolnil, nakar je bil sprejet dr. Lončarjev predlog, naj odbor postavi katalog in inventarski zapisnik. Dr. Windischer je nato zaključil občni zbor, ki je trajal pol-druugo uro.

Škol dr. Rožman v blejski okolici

Bled, 15. maja.

Po končanem birmovanju v Kropi se je na Vnebohod pripeljal g. škof skozi Bled v Zasip. Na meji blejske župnije ga je pričakovalo 13 jezdecov v narodnih nošah iz Zasipa in Dobrave. Točno ob 17 so ga nad vse slovesno sprejeli Zasipljani, ki so postavili 25 m visoke mlaje, okrašene z vencí in napisí, želeli mu dobrodoščilo, otroci iz Zasipa in Dobrave s svojim učitelstvom, oboji gasilci, prosvetno društvo in velika množica ljudstva. V lepem sprevodu ga je množica spremljala vsa navdušena v cerkev, kjer je 81 birmancev podelil drugi dan sv. birmo.

V soboto pa se je odpeljal naprej v Gorje. Kakor iz škafa je lilo, toda nihče se ni ustrašil slabega vremena. Do koče premočeni so vstrajali podhonski in gorjanski gasilci na konjih in dekleta v narodni noši in prekipevali veselja spremlili svojega ljubljenskega nadpastirja v Gorje. V Gorjah je bilo 209 birmancev.

V soboto pa smo se žal prehitro morali posloviti, da tudi na Bledu opravi svoje apostolsko delo. Vseponov se je videlo, kako naše ljudstvo spoštuje in ljubi: svojega škofa, ki z gorečnostjo sv. Pavla oznanja sv. evangelij.

Z zborov bojevnškega gibanja

Zborovanje v Trbovljah

V sprevodu s kolodvora je prikorakalo na zborovališče 2500 ljudi v štiristopih, vseh pa se je zbralo nad 4000. Zborovanje je vodil tukajšnji predsednik g. prof. Ratej. Po pozdravu je predlagal udanostno brzojavko kralju, predsednik osrednjega odbora g. Kuster pa brzojavni pozdrav g. banu. Nastopilo je šest govornikov. Obravnavali so socialne smernice »Boja«, se zavzemali za pravice domačih delavcev, proti korupciji in kartelom, napadnem poročanju nekega lista o njihovem gibanju, za svobodo govora in tiska. Niso stranka, so sploh proti strankam, v svoje gibanje hočejo zajeti ves narod. Na razne očitke odgovarjajo, da so punktaši 6. januarja. Pri prihodnjih volitvah pa se hočejo nasloniti na ljudi, ki jim zaupa večina slovenskega naroda in ki so dosedaj izkazali za najbolj poštene.

Zborovanje je poteklo v največjem redu in ga je zaključila rudarska godba z »Lepo našo domovino«.

O zborovanju v Ribniški dolini

smo dobili še naslednje poročilo:

Ribnica na Dolenjskem, 14. maja.

Javni zbor »Boja«, ki se je vršil v nedeljo v našem trgu, je bil pravi triumf vsega pošteno in pravično mislečega naroda v Ribniški dolini. Za ta zbor je bilo res veliko zanimanje vespovsod — zlasti še, ker je neka klika ljudi z znanimi intrigami in celo z grožnjami hotela na vsak način zborovanje preprečiti, pa niso niti najmanj dosegli

zaželjenega uspeha, temveč so s tem samo še vabili udeležence na to zborovanje, da se je ta veliki zbor res vršil navdušeno, dostojanstveno in v najlepšem redu. Prišli so številni zastopniki naroda od Loškega potoka, Sodražice in Gore ter Slemen, Velikih Lašč in Dobropolj; prišli so v velikem številu preizkušani Stružanci čez Malo goro, izostali niso hoteli niti daljni Kočevarji in so se skupno z Rakitničani in možatimi Dolenjci veselo sestali z Ribničani in okoličani.

Popoldne so se valile cele procesije naroda proti trgu. Kolesarji z zastavicami in glasniki zvončiki so naznanjali, da se začneja vhod zborovalec — impozantna vrsta jih je bila; sledili so jim avtomobili in okrašeni vozovi, za njimi pa so korakale v senci državnih zastav nepregledne množice mož in fantov v mogočnih četverstopih, da se je tresel trg; in prepevaje navdušene domorodne pesmi so se sestali s podobnim sprevedom od spodnje strani. Oba spreveda sta se pred deklško šolo zlitla v živo morje samih obrazov, ki so nestrpno gledali in pričakovali, kdaj se oglase napovedani in zaželjeni govorniki. Nič ne pretiravamo, če trdimo, da se je tega zborovanja udeležilo precej nad štiri tisoč udeležencev, ki so med seboj opazovali tudi nekaj mrkih obrazov.

Pred navdušene množice stopi dr. Kalan, otvori zborovanje in po pozdravu takoj predlaga udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju, kar zborovalci navdušeno odobravajo in z »živjo naš komandant« kliče pokažejo vdanost in zvestobo vrhovnemu komandantu. Otvoritelj shoda razloži pomen zborovanja in poda besedo govornikom tovarišema Stanetu Vidmarju in Vl. Fabjančiču. Govornika sta

podrobno pojasnila, kaj hoče bojevnško gibanje. »Poštenost in pravica naj se povrneti v naše javno življenje, pred zakonom bodimo vsi enaki, vsi nosimo težo današnje gospodarske krize! Dobrobit in prospek države in naroda nam mora biti vsem prva škola! Vsakokratni režim ni še država; in če kritiziramo delo vlade, ki je kritike potrebna, s tem še nismo protidržavnik! V temperamentnih besedah sta govornika povedala, kako nekateri ljudje hočejo izkoristiti našo ljubo in oblast v svoje sebične namene. »Naša ljuba, mlada država Jugoslavija je za vse dovolj bogata, da imamo vsi dovolj kruha — zahtevamo pa, da se vlada vse po zakonu, pravično in pošteno! Nihče ne sme imeti monopola nad državotvornostjo, najmanj pa tisti, ki hočejo na račun tega bogateti in le sebe in svojo okolico okoristiti! Kot državljani imamo svoje dolžnosti — zahtevamo pa tudi svoje pravice! To je namen »Borcev« in v njihove vrste so vabljeni vsi poštteni Slovinci, da skupno z brati Srbi in Hrvati branimo našo Jugoslavijo pred vsemi zunanjimi in tudi notranjimi sovražniki!«

Dve uri je trajalo zborovanje, katerega so zaključili zborovalci res veličastno; otvoritelj shoda je pozval vse navzočne k delu za pravico in poštenost — vzkljnil kralju in Jugoslaviji, kar so navzočni ponovno povzeli z burnimi in navdušenimi živjo-vzklji — vsi zborovalci so odkritih glav zapeli navdušeno »Hej Slovinci!« Nato so se kakor mogoče reka razlile v najlepšem redu številne množice iz Ribnice na svoje domove.

Pogrešana planinca se vrnila

Te dni so se po Ljubljani raznesle vesti, da sta se v Kamniških planinah ponesrečila dva mlada planinca, 21 letni pleskar Jože Stare z Galjevice 116 in jurist Vovko z Dolenjske ceste. Fanta sta odšla na planine v soboto 5. maja in od tedaj dalje ni bilo nobenega glasu več o njima. Staretov oče, pleskarski mojster Jože Stare, je zvedel, da so ju zadnjič videli na Veliki planini. Oče je bil posebno v skrbeh, ker je neki lovec iz Ljubljane povedal, da v koči na Mali planini, kamor bi morala priti prenočevati, ni bilo nikogar. Naprosil je za pomoč SPD, ki je res prišlo pozvedovati.

Včeraj, v ponedeljek, pa so ju neki planinci našli v koči na Veliki planini. Vovko si je namreč pri plezanju poškodoval nogo ter je imel njegov tovariš Stare precej truda in skrbi, da mu je pomagati na varno v koč. Vovko so nato še drugi planinci pomagali priti s planine, tako, da se sedaj nahajata oba že doma, Jože Stare živ in zdrav, Vovko pa z obvezano nogo.

Ljubljanske vesti:

I. mednar. fotografska razstava

Ljubljanski »Fotoklub« si za svojo razstavo mednarodne umetniške fotografije ni mogel izbrati primernejših in lepših prostorov, kakor je Hedžetova trgovska hiša v Frančiškanski ulici 4, ki jo je arhitekt arhitekt Strenar preuredil v krasen razstaveni prostor. Že pri vstopu očara vsakega obiskovalca lepo urejen zinski vrt z žuborečim vodomelom v sredini, okrog katerega je nameščen nekaj garnitur vrtnih miz in stolov, namenjenih odpočitku obiskovalcev. In počitek je pri ogledovanju te impozantne razstave res potreben, kajti razstavljena dela so nameščena v vseh treh obsežnih etažah velike dvorane, okrašene z zastavami vseh 26 udeleženi držav. Zvečer je razstaveni prostor razkošno razsvetljen in odprt do 21. Tudi ostala oprema razstave je posrečena prav odlično, pri čemer naj še posebej poudarim lepe, enostavne, toda učinkovite okvirje in do skrajnosti držano enotnost in enostavnost v montaži, da vse skupaj napravi vtis mirne, nevsihljive elegancije in ustvarja obnem okolje, ki omogoča resno pogledovanje v študij razstavljenih del.

Mislím, da je količjak temeljitemu obiskovalcu in ljubitelju črno-bele umetnosti težko predelati v enem dnevu vse obsežni razstavljeni material. Že raznolikost gale tehnike, kaj šele pestrost v obdelavi enakih ali vsaj sličnih motivov po zastopnikih raznih narodov, predstavlja ogromen študijski material, ki mu je treba posvetiti več časa, vsekakor pa tudi več ljubezni in pozornosti kakor razstavam portretov ali pregledu plitkih ilustracij v žurnalih in revijah. Močno se dojmi obiskovalca Anglež Alex Keighley, svetovno znani amater, po močni romantiki, ki veže iz njegovih obsežnih pigmentov, prav tako silen pa je Indijec Ratnagar po svojstveni obdelavi motivov iz svoje domovine. Obema so vredni tovariši zastopniki drugih držav, med njimi slavni češki amater dr. Lauschmann, jugo-

slovan Habermüller iz Zagreba, dr. Peneske iz Grada, Neumüller iz Linca, Holandec Schaeppman, dr. Carvalho iz Shanghai, Američani dr. Thorek, Ferrandino, dr. Koike in Peel, Kanadeec Johnston in Oudshoorn iz Južne Afrike, Italijan Bertoglio, Šveicar in član ljubljanskega kluba Stöcker itd. Dolga vrsta znanih imen je zastopana na razstavi in težko, zelo težko se je odločiti, kateremu gre prvo mesto, kajti vsi stojijo na zavidljivi višini. In vendar so tako različni med seboj po tehniki in motivih, tako svojstveni po osebnih noli, ki jo znajo vtisniti svojim delom, da jih vsak, ki so mu le nekoliko poznani po reprodukcijah iz strokovnih revij in analov, takoj spozna kot ljube znanca na steni v razstavnih dvorani. Pri tem se človeku, ki je do sedaj podcenjeval fotografijo, naravnost vsili spoznanje: tudi fotografija je umetnost in zmožna, da nam da v izražanju mnogo več kakor golo reprodukcijo, čeprav je že to osnovno svojstvo fotografije neprecenljive vrednosti.

Naši domači amaterji so se prav častno uvrstili med svetovne »kanone«. Skoro vso slarjejo garlo, ki je takorekoč orala ledino na našem fotografskem polju, srečamo na razstavi, zastopana so pa prav častno tudi imena, znana iz dosedanjih klubskih in nacionalnih razstav.

Zanimanje inozemstva za našo prvo mednarodno razstavo je prav živo in obetajo se obiski iz raznih držav. Že za binokost prihite v Ljubljano naši bratje Čehi, koncem meseca pa jo najbrž obišče močni graški klub. Zeleti je samo, da bi tudi naša javnost v polni meri spoznala vrednost prve mednarodne fotografske razstave v Ljubljani, ki zasluži res vso pozornost in krepke vsestranske podpore. Je to ena redkih prireditvev v Ljubljani, ki tako po svoji vrednosti kakor zunanji opremi prav prijetno preseneča vsakega obiskovalca. — Oglejte si jo!

Pal.

Red birmovanja

v ljubljanski stolnici o binokostih

I. Binokostna nedelja — 20. maja:

a) Dopoldne: ob devetih (9) pontifikalna škofova maša. Po končani maši ob desetih (10) se prične birmovanje. Zadnji blagoslov svete birme se podeli dvakrat, prvič ob enajstih (11), drugič ob sklepu birmovanja;

b) popoldne: ob pol treh (3/3) slovesne večernice. Ob treh (3) začetek birmovanja. Zadnji blagoslov sv. birme ob sklepu birmovanja. Po sv. birmi slovesne litanije.

II. Binokostni ponedeljek — 21. maja:

Ob desetih (10) dopoldne pontifikalna sv. maša. Po maši, ob enajstih (11) začetek birmovanja. Zadnji blagoslov sv. birme ob sklepu. — Popoldne ni birmovanja.

Botri in botre naj poskrbe, da prejmejo birmanci tudi zadnji blagoslov, ki spada k obredu sv. birme. Znanje za ta blagoslov se da vsakokrat v zakristijskim zvonom stolnice.

*

© Nova cerkev pri Sv. Kristofu. Naša narodna katoliška blagovestnica sv. Ciril in Metod bosta dobila svoje svetišče med Slovence pri Sv. Kristofu. G. dr. Jože Rus v »Kritiki« bi pa rajši videl, da bi se cerkev pri Sv. Kristofu kar po ribniški razširila in bi potem seveda ne bilo treba novih zavetnikov. Da bo g. kritik pomirjen, mu povejmo, da je ime cerkvice pri Sv. Kristofu in ž njo zvezane božje njive pretesno spojeno s kulturno zgodovino Slovencev, da bi se

Hočete samo poceni kupiti ali pa hočete kupiti poceni in dobro potem kupite

Moške čevlje . Din 75.-
Damske čevlje . „ 69.-
Otroške čevlje . „ 16.-

ter vse druge poletne čevlje, sandale, kopalne čevlje itd. po najnižjih cenah pri tvrdki

Ant. Krisper - Ljubljana
Mestni trg 26 Stritarjeva 1-3

Kulturni obzornik

Makso Šnuderl: Izgubljena zemlja

Roman. 1934. Tiskovna založba r. z. z. o. z. Maribor. Tiskalna tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Knjigo opremil ing. arh. I. Černigoj. Str. 328. Cena 60 Din.

V tem romanu nam je pisatelj prikazal rod, ki ga je bila zajela vojna na šolekih klopeh in ki se ob razsulu vrača ter vrne domov. Peter Dobrota, Niko Traven, Matjaž Verdnik, Josko Škorc so ta rod. Tudi v njih je, kakor v vseh drugih, polagoma začela prodirati zavest strahovite izpremembe in preloma. Življenje, ki je bilo toliko mesecev odvisno najbolj od sreče in naključja, je bilo vse duhovno v napoto. Duha ni bilo več, le še njga posoda. Vse bitje je bilo še v vojni, na znotraj pa so bili že zajeti v opek cep dveh možnosti: že so šli v novo, a še so bili stari: Duh si je iskal poti naprej, se vijujal, se prebival, vračal in prebival. Sedaj bo treba nadaljevati prekinjeno stremenje. Peter Dobrota, ki je najvidnejši izmed vseh, je bil že zgodaj prepričan, »da nosi vsak rod svoje etične obveznosti in je v svoji samozavesti čutil poziv, da s svojimi močmi krepko izrazi svojo voljo, smer in podoben. Veroyal je v svojo moč... Ne, ne more zgoreti, kdor iz sebe vse sam in svoj raste... Iz spoznanja lepote, svobode in samote hoče ustanovljati nov svet.

Ali je torej ta generacija zmožna, da sedaj s svojimi močmi krepko izrazi svojo voljo, smer in podoben? Zakaj ne? ... mi smo bili vedno bolni, ne samo danes. Okuženje množi, ujme duš — ni-li to vedno bilo tako, še poprej, ko še ni bila ob nas peščena ura? ... Mi smo bili vedno plahi, kleplazni romantični, idealisti na sebični podlagi kmetstva in malomeščanstva, kdor je bil, da se je vzpel

kdaž opustilo. Bo pač tako, kakor je n. pr. pri »Mariji Pomagaj« na Brezjah cerkev posvečena sv. Vidu, dasi je ime kapelice slejkoprej isto in veljavno za celo svetišče. Nova cerkev je po obliki in po svojem namenu glavno in od poslednje kapelice sv. Kristofa, dasi ž njo v celoti, vendar neza-visno svetišče, s svojima zavetnikoma v glavnem oltarju, sv. Cirilom in Metodom. G. dr. Rus in ž njim vse Slovence vabimo na prve »bobe«, ki bodo ob posvetitvi nove cerkve na dan 1. julija. Večer pred posvetitvijo bomo Bežigrjanci vprizorili pri Sv. Kristofu prelep kresni večer za uvod v pomembno in znamenito slovesnost, za katero se navdušeno pripravlja in z nami veseli vsa slovenska in katoliška Ljubljana in okolica.

Tel. 31-62 KINO KODELJEVO Tel. 31-62

Danes ob pol 9:

BELI DEMON

Hans Albers in Gerda Maurus. — Cene znižane.

© Občinska seja. Danes ob 17 bo redna občinska seja, in sicer so na vrsti poročila raznih odsekov. Finančni odsek bo predložil računski zaključek Mestne hranilnice ljubljanske za leto 1933, dalje so na vrsti razne pritožbe. Pri poročilu gradbenega odseka je vreden predlog o spremembi regulacije pri izstopu Dvořakove ulice na Bleiweisovo c., personalno-pravni odsek bo predlagal med drugim podelitev meščanstva trem starejšim ljubljancem. Po javni seji bo tajna seja, ki bo obravnavala predvsem razne osebne zadeve.

© Regulacija Trnovega. Okrasitev in preureditev Trnovega je skoraj zaključena. Na vrsti so še razna manjša dela v strugi Gradaščice. Mojster Plečnik je dal del drevja ob strugi obsekati, tako da bo imelo v bodoče lepšo obliko, za početek pa je pripravil posebno udobno klop, ki je zgrajena tako, da ji razni zlikovci in sovražniki ljubljanskih klopi ne bodo mogli do živega. Podobno klop bodo zgradili tudi na grajskih šancah. Zalostno je res, da se morajo urejevalci naših parkov posluževati takih sredstev in klopi prav utrjevati kakor trdnjave.

© Združenje urarjev, zlatarjev i. t. d. v Ljubljani opozarja cenj. občinstvo, da bodo imeli njeni člani-trgovci z urami, zlatino, srebrnino itd. o binokostnih praznikih trgovine odprte samo v nedeljo dopoldne; v nedeljo popoldne in ponedeljek cel dan pa zaprte.

© Pumparce, modne hlače, najbolje kupite pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

iz množice in stopil pred njo, je povzel nje pobodo, Mesija, ki je umrl, ne Mesija, ki bi bil odrešil...

Po veliki vojni je bil čas velik, oni pa so bili razcefrani: Bolnik, ki ga čaka polno dela, a ne more vstati. Peter Dobrota sam je grenak, jedeč, muk in tog, »kakršen mora biti, kdor hoče biti v polno zoper svet, tak, kakor je Dobrota, kateremu se izpove Nada: »Peter, ti ne veš, da si bil vedno v meni, samo ti,« on pa ji odgovori: »Ne, saj ljubezni ni bilo nikoli.« In ki sam o sebi pravi: »Ana, moje srce je suho, je izsušena mrtva prst, ki ne požene več iz sebe kalit.« Vedel je, da Ana, ki je najlepši ženski lik v romanu, ne ljubi, pa jo je vendar strl! »Glej name kar tako — mimo vsega in brez žrtve. Saj je vse to, kar mi živimo, le kar tako — ji govori Peter.

A glavno, za kar gre prav za prav v tem romanu, je: v tej generaciji sami leži nemoč, da kaj ustvari, da izrazi svojo voljo, smer in podoben. Mi smo vendar radi nečesa. In vseeno, ali si človek ali pa pes, govori Peter Dobrota. Vprašanje je le, radi česa smo. Gre torej za podoben človeka. Na neki ton moraš ugledati življenje. Zda pa to podoben izrazi in ton najdi! Toda Traven vzkipi: »Mi, ti in jaz, in mi vsi, ki smo si zlomili življenje tam zunaj, smo že dovršili. Mi smo že dogrebeli do dna... Z berglami, kam dospes? Brez kril, kam poletiš? Okleščeni smo... Osnove, na katerih teče življenje, so se jim premaknile, sedaj so lahko le še ugibali, kam jih bo vrglo brez bergelj, kje se bodo zarili, kam raztreščili brez kril. Izpodžagana drevesa, borne vejice, a nikaka rast več, najmanj vrh. »Jaz nisem junak!« prizna Niko Traven. Niso se mogli znajti pri smotrnem razumevanju velike stvari in se niso mogli zbrati.

V tem tragičnem življenju, ki jih razjeda ko kislina, jih najde smrt Koroška. Rod, ki se znašel ni, ga krsti Matej Verdnik, njegov poet. V tej dobi je bilo ime bolečine, kakor so se bolečine imenovale tudi Vodnikove pesmi.

Šnuderlov roman je kritika rodu in dobe. Z njim je pisatelj skušal seči v globine, razgaliti

Mariborske vesti:

Mesarsko zborovanje na prostem

V Strossmajerjevi ulici se je nudila pasantom nenavadna slika. Zbrali so se množestveni ugledni mariborski mesarski obrtniki s svojim predsednikom g. Tavčarjem in tajnikom Združenja g. Novakom na čelu, v sredi so pa imeli mestnega podžupana Golouha in finančnega ministra mestne občine g. svetnika Sabotija. Predmet živahnega razpravljanja in obravnavanja je bila za mesarske obrtnike važna zadeva — preselitev mesarskih stojnic z dosedanjih prostorov na Glavnem trgu. Preselitev, ki jo zagovarjajo in zahtevajo že mesarji sami dolgo vrsto let in ki so jo obravnavale že generacije mestnih očetov ter je že iz ozirov javnega zdravja nujna potreba, je postala hudo aktualna sedaj, ko namerava občina v najkrajšem času otvoriti svoji dve krožni avtobusni progi, s katerimi bo zvezala zapadne mestne predele s središčem. Obe progi bodeta obratovali v nasprotnih si smereh po Koroški cesti na Glavni trg. Živahen promet, ki se razvija po Glavnem trgu neposredno pred mesarskimi stojnicami ter je zlasti ob tržnih dnevih življenjsko nevaren, bo z neprestanimi vož-

□ Bolezen p. Pavla Potočnika. P. Pavel Potočnik, vneti društveni in mladinski organizator v župniji Matere Milosti, leži že delj časa nevarno bolan. Sobotom se priporoča v molitev.

□ Občinski svet. Redna seja mariborskega občinskega sveta bo prihodnji teden.

□ Mariborska revščina. Na zadnji seji Mestnega uobnežnega sveta se je obravnavalo nič manj kot 106 prošenj za razne uobnežne podpore in sprejeme v hranilnico, 43 prošlencem so se odobrile nove uobnežne podpore v višini 50—250 Din mesečnega prispevka ter v skupnem letnem iznosu 57.960 Din. Vzgojni prispevek se je odobril 11 osebam, podpore so se zvišale 24 prošnikom, redni vzgojni prispevki pa 6 osebam. 2 prošnika sta prejela enkratno podporo. V mestno zavetišče je bilo na novo sprejetih 24 oseb, od tega 6 iz sredstev Schmidererjeve ustanove. Podpore so se ukinile 4 osebam. Skupen denarni efekt vseh novih podeljenih podpor presega letno 100.000 Din.

□ Redukcije pri Pomožni akciji. Število delavstva, zaposlenega pri javnih delih iz sredstev letošnje Pomožne akcije, se je zmanjšalo na polovico ter je zaposlenih sedaj še 100 ljudi. Redukcije se bodo postopoma nadaljevale.

□ Zetev smrti. V Židovski ulici št. 5 je umrla hišna posestnica ga. Hermina Kontbauer, stara 61 let. Pokoj njeni duši!

□ Birmanska darila, solidna in poceni, pri R. Bižjak, Gosposka 16.

□ Jetiki boji! Od 18. do 21. maja se vsrjšo po vsej državi protituberkulozni dnevi. V okviru teh dni bodo v Mariboru predavanja o jetiki po vseh osnovnih, meščanskih in srednjih šolah. Dne 18. maja pa bo ob 20 v dvorani kina »Apolo« javno, vsem dostopno predavanje, na katerem govorita naš znani specialist dr. Varl in vodja Zdravstvenega doma dr. Vrtovec.

□ Negovanje gozdov. Tukajšnja gozdarška šola je pod vodstvom ravnatelja Zieren-

njami in križanjem avtobusov, še bolj utesnjen. Poleg tega pa bodo stojnice z mesom še bolj izpostavljene onesaženju s prahom in blatom, ker za avtobuse ne bodo veljali predpisi petkilometerskega tempa, ki bi se ga druga vozila mimo stojnic morala držati. Vse to je vzrok, da se bodo morali mesarji s svojimi stojnicami seliti drugam. Na občini so mislili, da bi bil Strossmajerjev dvorec kot nalašč zanje. Je v senci, brez prahu in prevelikega prometa ter v neposredni bližini trga. Mesarjem pa prostor ni ugalaj, kol se je to videlo pri ogledu na licu mesta. Zahtevajo, da se premosti na novi del Glavnega trga, ali na Rotovski trg. Od nekdaj je padel tudi predlog, da bi se jim prepustil sedanji park pred Mestno hranilnico — tega pa bi bilo gotovo škoda. Občina bo za enkrat prepustila mesarjem samim, naj si izberejo med novim Glavnim ali Rotovskim trgom, morda bodo imeli tudi drug praktičen predlog. Le z dosedanjega prostora morajo. Vse pa zopet nazorno kaže, kako potrebna bi bila v Mariboru tržnica, pa četudi samo za mesarje.

felda in prof. inž. Sotoška vršila praktično nego gozdov. Na pogorišču gozda v Grajskem logu na posestvu vinarške šole so gojenci očistili zgorelo površino ter »popolnili« nad 2000 sadikami. Na posestvu počitniške kolonije pri Sv. Martinu na Pohorju so očistili in trebili mlade nasade ter jih izpopolnili s 6000 sadikami, na lastnem šolskem posestvu pod Plešičem v dolini Radolne pa so zasadili 21.000 mladih smrečic, borovcev in jesenov.

□ Mariborski otok bodo odprli na binokostno nedeljo.

□ Tujski promet je živahnejši. V aprilu je priplovalo preko meje v Maribor 6586 oseb, od tega 1956 Jugoslovancev. Iz države je odpotovalo v istem času 7321 oseb, med njimi 2431 naših državljanov.

□ Letoviščarji na Pohorju. Na pohorskih postojankah se je razvila živahna letoviščarska sezona: zlasti Pohorski dom in Mariborska kočna beležita dober obisk.

□ Ceste na Kalvarijo letos ne bomo gradili. V letošnjem gradbenem programu je bila načrtovana vzporna pot na Kalvarijo, ki bi v zimski služila za sankališče. V proračunu fonda pomožne akcije je bila določena za zgradbo primerna vsota, ki se je pa porabila za druga nujnejša javna dela. Cesta na Kalvarijo se radi tega letos ne bo gradila.

□ Napredek tekstilne industrije. Tkaninska tovarna Avgust Erlich v Jezdarski ul. bo pridobila k predilnici, tkalni in tovarni vate še trgalnico, kjer bodo nameščeni stroji za vigojne-predilnice. — Tovarna Hutter in drug gradi poleg dosedanje še novo tkalnico, v kateri bo zaposleno delavstvo, ki je doslej delalo ponoči.

□ Jata štokelj se je predvčerajšnjim prohi večeru pojavila v višini okoli 500 metrov z avstrijske strani in krenila proti Pohorju. Redek pojav — bilo je osem štokelj — je zbudil pri gledalcih umevno zanimanje.

Iz voznega reda državnih železnic

Veljaven od 15. maja 1934

Odhodi vlakov iz Maribora gl. kol. • Prihodi vlakov v Maribor gl. kol.

Cas	Vrsta vlaka	iz smeri
ura m.	in št. vlaka	
2 58	P 561	Ljubljana, Trst, Zagreb, Sušak, Split, Beograd
3 22	P 515	Ljubljana, Zagreb
9 49	P 519	Ljubljana, Zagreb, Postojna
14 00	P 565	Ljubljana, Trst, Zagreb, Sušak, Split
14 15	P 523	Ljubljana, Postojna, Trst
18 03	P 525	Ljubljana, Zagreb
21 40	P 527	Zidani most, Ljubljana
3 00	P 1111	Murska Soba, Kotoriba
11 50	P 1113	Murska Soba, Kotoriba
17 10	P 1115	Murska Soba, Kotoriba
21 40	P 537	Čakovec
5 45	P 9012	Prevalje, Velenje, Celovec
12 27	P 9014	Prevalje, Velenje, Celovec
11 10	P 9022	Brezno-Ribnica (Ob ned. in prazn.)
18 32	P 9016	Prevalje, Celovec
3 50	D 188	Wien, Berlin, Lwow
7 00	P 614	St. II, Wien
9 55	P 612	St. II, Wien
13 00	P 622	St. II, Wien
16 10	D 182	Wien, Praha
18 30	P 612	St. II (Samo ob delavnikih)
20 40	P 616	St. II, Wien

Cas	Vrsta vlaka	iz smeri
ura m.	in št. vlaka	
3 25	P 562	Trst, Ljubljana, Beograd, Split, Sušak, Ljubljana
6 44	P 512	Ljubljana
9 11	P 516	Ljubljana
11 09	P 518	Ljubljana, Zagreb
15 50	P 566	Split, Sušak, Zagreb, Trst, Ljubljana
17 43	P 524	Postojna, Ljubljana, Zagreb
22 21	P 526	Ljubljana, Zagreb
8 44	P 512	Čakovec
8 58	P 1124	Kotoriba, Murska Soba
18 15	P 1126	Kotoriba, Murska Soba
21 26	P 1128	Kotoriba, Murska Soba
7 54	P 9011	Prevalje
12 28	P 9013	Celovec, Prevalje, Velenje
19 54	P 9023	Brezno-Ribnica (Ob ned. in prazn.)
20 50	P 9015	Celovec, Prevalje, Velenje
2 36	D 187	Berlin, Lwow, Wien
7 40	P 611	St. II (Samo ob delavnikih)
8 27	P 613	Wien, St. II
12 35	P 1213	Mürzzuschlag, Graz, St. II
13 40	D 181	Praha, Wien
17 53	P 611	Wien, St. II
21 56	P 613	Wien, St. II

rane, ki bole, toda do očiščenja bralca ni pripeljal. Tudi konec romana boli. Postavil pa je pred naše oči celo vrsto mojstrsko izdelanih postav, katerih najlepši sta pač Matijec Dobrota in Ana. V globokih razgledanjih, zrelih mislih, močnih dialogih je pisateljeval sila. Ta sila pa opesa tam, kjer zaide pisatelj v naštevane dnevnih dogodkov: tu umetnost preneha, začne se poročevalstvo in banalnost. Kakor so premnoga poglavja v romanu izdelana prekrasno, tako mu je odpovedalo pero, kjer riše boje za Koroško. Odpovedalo, kakor že Preglju pred njim. Tehnika romana je nova, izvirna, stil njemu lasten, le jezik na mnogih mestih prepovršen, kar je velika škoda. Škoda za to, ker je roman pisan z veliko umetniško resnobo in bolečino, kar ga uvršča med prve knjige v naši po-vojni literaturi.

Dr. Ivan Dornik.

Klavijski večer ruske glasbe

Visoko vreden glasben dogodek je bil v vrsti letošnjih konservatorijskih produkcij »Klavijski večer ruske glasbe«, ki so ga izvedli gojenci prof. Antona Ravnika. Kajti v njem se je z ene strani izoblikoval resen poim o koncertnih prireditvah, z druge pa je iz njega dahnilo toliko vztrajnega in vsestranskega podrobnega izpeljanega dela, da se vzbujala sprito njega človeku iskreno spoštovanje.

Resen izraz tega večera se je javljal večstransko. V prvi vrsti je priklenil spored, ki so ga sestavljale klavijske skladbe izkjučno ruskih skladateljev in to v zaključnem obsegu od po romantiki vplivanega vzpona ruske glasbe na osnovi dela »novotarjev« pa do skoro zadnjih pojavov novodobnih stremenj. Čuli smo skladbe romantično čuvstvujoučega Čajkovskega, novotarjev Musorgskega in Borodina, most do mlajših stremenj oblikujočega Ljadova; nadalje pa dela mladoruskih skladateljev: Rebikova, Cerepnina, Grečaninova, Barvinskoga, Rahmaninova in prav v naš čas posegajočih kompozitov Skriabina in Prokopenja. Tako je koncert razvil pred nami sliko klavijske glasbe časovne in nacionalne zaokroženosti in nam poleg

umetniškega užitka, ki ga nudi toliko iz sebe široka ruska čuvstvenost, dal tudi informativno vrednoto. Nadalje je pozitivnost obstojala v dejstvu, da vsi izvajalci uživajo šolo istega pedagoga, kar daje tudi reproduktivni strani enotno lice poleg mikavnosti opazovanja različnih sposobnosti posameznih gojencev. — Iz vsega navedenega pa je osvetljena tudi druga stran vztrajnega in podrobnega izvedenega dela: kajti vedeti moramo, da tako enotno izoblikovana produkcija ne more biti plod morebiti enomesečnega dela, temveč, da je morala biti zamisel spočeta že v začetku šolskega leta, da ji zmožel pedagog poleg ostale stvarine, ki jo zahteva klavijski učni načrt, izoblikovati pri gojencih vso to za produkcijo namenjeno stvarino. Zato je to delo spoštovanja vredno in naj služi za vzor resne, smiselne vzgojnosti.

Če se končno dotaknemo vrednosti reprodukcije, moramo tudi tukaj izjaviti priznanje. Kajti vsi učenci od najnižje do najvišje stopnje so pokazali pristno pojmovanje klavijske reproduktivne umetnosti, ki obstoja v estetskem izvajanju tonov s skladnim udarjanjem, v plastičnem prikazovanju glasbenih misli predvsem na podlagi izogibanja močnega pedaliziranja (s katerim je — mimo grede rečeno — možno sicer zakriti marsikakšno površnost v izdelanju tehničnih finis), z druge strani pa v občutljivem dojemanju granja glasbenih misli in doživljanju notranje vsebine. Tako ja tudi ves koncert rasel od prvih preprostejših skladb, ki jih je izvedel mladi nadareni Peter Zifa, nato Alojzij Gerzinič in zopet Marija Mantuani in Zorka Bradač — pa tja do bolj in močno zapletenih klavijskih tvorb, s katerimi sta že svojo prav visoko vrednost dokazala Bojan Adamič (ki uture z resnim in korenitim delom doseči še zelo lepe uspehe) ter zlasti visoko izoblikovana Pavla Kaučeva, — do končnega vrhunca, kjer je v Rahmani-novi Suti za dva klavirja (ki sta jo izvadila Pavla Kančeva in prof. Tone Ravnik), v plemeniti izvedbi dosegel ta glasbeni večer popolno vrednost in poudaril uspeh polnega zadoščenja.

V. U

Podkrimski divji lovci pred sodniki

Ljubljana, 15. maja.

Divji lovci redko pridejo pred tri sodnike. Pred današnjim malim senatom pa so se morali zagovarjati zaradi lovske tatvine divji lovci, doma tam iz romantičnih in samotnih krajev okoli Sv. Vida nad Cerknico. Državni tožilec je obtožil kar zločin tatvine divjačine mesarskega pomočnika Rota Karla iz Korošcev, posestnika sina Janjeza Pirmana iz Pirmanov, tesarja Jožeta Brenčeta od Sv. Vida, Franceta Cimpermana, tesarja iz Raven in Jožeta Stritola, posestnika iz Cjnarjev pri Sv. Vidu. Obtožnica jim očita, da so lani od maja do junija v lovskih revirih Jožeta Zalarja, dr. Josipa Bavdka, dr. Ivana Tavčarja, Antona Gajeta in Herberta Auersperga postrelili več srn in celo divjo kozo odnosno kozla. Janez Pirman pa je vjel tudi divjega kozlička. Lastniki teh lovišč sicer zatrjujejo, da so jim postrelili vse leto do 50 komadov divjačine, toda sodno to ni bilo mogoče dognati. Obtožnica navaja slučaje, kako so obtoženci hodili na lovske pogone, škodo ceni nad 3000 Din.

Obtoženci so v glavnem priznali, da so lovili divjačino, toda v bližini svojih vasi in domov. O divjem kozliču se je obtoženi Pirman izrazil: »Se vedim nejem, kaj je tu za ana žvav. Domu sem ga nesu. Igrov se je z otročki in okoli skakov. Oče pa mi je ukazov, da me mra nesu nazaj.« Priznali so, da so ustrelili 4 srne odnosno srnjake lani junija, ko so jih potem orožniki zalotili. Obtoženi Jože Brence je pripomnil: »Rekli so mi: Pojdi z nami! Gremo v gozd iskat nekaj mesa. Zegnanje je bilo. Ustrelil sem srnička.«

Priga Jože Modic, lovski čuvaj, je videl štiri obtožence, kako so pri tesačih kuhali srnina pljuča. Videl je ubito divjo kozo-mater in živega kozlička. Tesači kot pride pa so zatrjevali, da so se iz Modice šalili, imeli pa so v loncih goveje in svinjsko meso.

Državni tožilec je navajal, da so postrelili 14 srn, 3 divje kozice in vjeli 1 kozlička. Toženi pa so samo za 6 srn, 1 divjo kozo in 1 kozlička.

Dr. Ivan Tavčar kot zasebni udeleženec je omenjal, da stvar ni tako nedolžna kot jo skušajo naslikati obtoženci. Nastopilo je s terorjem. Dognilo se je, da so bili lovske psi kratkomalo vsi zastrupljeni. Mnogi divji lovci so drzni in nesramni. V Begunjah pri Cerknici se je dogodilo, da so obesili na božično drevo noge postreljenih srn in na vrh srnjakovo glavo.

Senat pod predsedstvom sos. g. Adolfa Hudnika je po daljšem posvetovanju zavzel stališče, da ne gre tu za zločin tatvine divjačine, marveč le za prestop, ker povzročena škoda ne znaša nad 1000

Din. Ker pa so bili nekateri že kot divji lovci kaznovani, so bili obsojeni: Rot Karel na 7, Brence Jože na 3, Cimperman France na 2 meseca in 15 dni in Stritof Jože na 2 meseca strogega zapora. Vsi so kazni sprejeli, samo zadnji se bo pritožil. O Janezu Pirmanu poročamo na drugem mestu, ker se je moral zagovarjati še zaradi ponarejanja bankovcev.

Divji lovec ponarejal bankovce

Janez Pirman iz Pirmanov pri Sv. Vidu je bil pred malim senatom obtožen s tovariši lovske tatvine, sam posebej pa se zločinca ponarejanja in razpečevanja bankovcev. Lani novembra se je spravil, da ponaredi ti-sočak in stotak. Janez je spreten risar, sam trdi, da ga risanje silno veseli, v risanju je prav izurjen. Napravil je na prav primitiven način in s primitivnimi pripomočki 2 falzifikata po 1000 Din in 1 po 100 Din. Lani 11. novembra je prišel v Ljubljano. Naku-poval je razne risarske potrebščine s pravim denarjem. Zanimal se je celo v neki trgovini za razno orodje in aparat. Vprašan, ali ga sam rabi, je odgovoril: »Običinski tajučnik! Tam pri »Starem Tišlerju« je kupil od nekega Bosanaca malenkosti. Dal mu je ponarejenih 100 Din. Bosanec pa nazaj 8 pravih kovačev. Povabil ga je nato celo na pijačo. V delikaten trgovini Javornik je kupil nekaj salame in ponudil 100 dinarski falzifikat. Poklicali so stražnika. Janez Pirman, sluteč nevarnost, pa je pobegnil, a so ga pozneje prišli.

Predsednik senta: »Bankovce ste ponarejali. Kako ste prišli na to misel? Obtožene v ležernem in milem tonu: »No, kar tako. Grodo vreme je bilo, pa sem risal. Vse sem kar na roko naredil. Mene tako veseli risati. Vse samo za hec.« Predsednik je nato prebral zapisnik, kako je prekopiral original na navaden papir. Predsednik: »Sumili so vas, da ste ponaredili tudi kovan denar! Obtožene: »Tega pa znam. Učil sem se samo risati, vlivati pa ne.« Narodna banka je izdala mnenje, da je falzifikate napravila v risanju dosti izvežbana, toda zamrla roka. Ni bil strokovnjak. Vse na primitiven način in ponarejenci niso bili sposobni za promet.

Janez Pirman je bil zaradi prestopka tatvine divjačine in zločina ponarejanja bankovcev obsojen na 12 mesecev strogega zapora in na 300 Din denarne kazni. Janez je sodbo sprejel.

Koledar

Sreda, 16. maja. Janez Nepomuk, mučenec; Ubald, škof.

Osebnosti vesti

— Za doktorja prava bo danes promoviran na ljubljanskem vseučilišču g. Osman Halilbašić iz Sarajeva.

— Poročila sta se v Smihelu pri Novem mestu g. dr. Ludvik Kožuh, zdravnik v Ribnici, in gđe. Marija Klemenčičeva iz Kandije. Zennu, ki si je v teku kratkega bivanja v Ribnici in okolici pridobil vsesplošno zaupanje, in nevesti, ki je iz znane in ugledne novomeške družine, iskreno čestitamo! Bilo srečno!

— Poročili so se v Trbovljah: Šešljar Josip, avtopodjetnik z Vrhovnika Karlovo, Božič Alojzij s Sušnik Zinko, pos. in gostiln. pri Sv. Marku, Sotlar Franc, rudar, z Ačkun Alojzijo in Jazbinšek Franc z Veligovšek Franciško. Vsem želimo veliko sreče v novem stanju!

— Prevedna sta v zrakoplovni-tehnični stroki v čin peh. kap. I. razr. nižji voj. tehnični uradnik I. razreda Anton Albert in v čin zrakoplovnega kap. II. razr. nižji voj. tehnični uradnik II. razr. Ivan Papis.

— Imenovani so diplomirani inženjerji Anton Jagodnik, Bojan Kraut in Anton Belan za uradniške pripravnike v Tivtu.

Ostale vesti

— Vzgledna župnija. V St. Ilju v Slov. goricah so se zadnje dni prejšnjega tedna vršile ob priliki 25 letnice župnikovanja duh. svetnika Evalda Vračka štiridnevne duhovne vaje za vse štiri stanovce: moške, ženske, mladeniče in dekleta. Vodil jih je s pomočjo o. kapucina Žige ravnatelj salezijanskega zavoda iz Verzeja g. dr. Volčič. Duhovne vaje so bile v zvezi z evharistično tridnevno. Vsak dan je bila cerkev nabito polna in v spovednice oblegane. V nedeljo, dne 13. maja je bilo 1135 obhajencev. Silno lepo je bilo otroško petje, ki je vse ganilo do srca. Gospod organist Rakuša je posebej vabil otroke za cerkveno petje.

— Ob 200 letnici rojstva velikega čebelarja Antona Janše se slovenski čebelarji najlepše in najdostojnejše oddolže, ako njegovo knjigo: **Popolni nauk o čebelarstvu**, ki jo je priredil v tretji izdaji Francišek Rojina in ji je pridol dodatek o čebelarstvu v A.-Z. (Albertijev-Znideršičev) znani čebelar M. Humek, naroče, tudi drugim priporočajo, da jo dobi v roke vsak napreden čebelar. Knjiga je namenjena predvsem čebelarjem-zacetnikom, s pridom pa jo bodo prebirali tudi oni, ki so si pridobili z vztrajnim trudom lepe uspehe. Knjiga obravnava v prvem — teoretičnem — delu čebelo samo, splošno, plodovit, hrani, razmnožitev, rojenju itd. V drugem — praktičnem — delu pa opisuje čebelarstva dela v vseh letnih časih, orodje, čebelnjak, pridelovanje voska itd. Knjiga ima med besedilom veliko slik, ki ponazorjujejo vse stvarino te knjige. Naj ne bo med slovenskimi čebelarji moža, ki se ne bi poznal zlatih nauk našega najzslužnejšega čebelarja Antona Janše. Dolžnost vsakega čebelarja naj bo ob 200 letnici, da knjigo povsod propagira in se tako najdostojnejše oddolži velikemu čebelarju. Knjiga stane nevezana Din 24. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— Pri slabosti je naravna »Franz Josefova voda« prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno.

— Sprejem gojencev. V pomorsko voj. akademijo bo sprejetih letos 25 gojencev.

— Razpisani mesti. V drž. zdravilišču v Topolšici sta razpisani dve mesti zdravnikov urad. pripravnikov. Prošnje je predložiti Upravi zdravilišča do 20. t. m.

— Roparski napad. V ljubljansko bolnišnico so pripeljali včeraj 50 letnega dinarja Naceta Zupana, brez stalnega bivališča. Zupan, ki je revež, je hodil po Gorenjskem za delom. Ko je šel v nedeljo mimo Golnika, je planilo nanj več moških, ki so ga pobili na tla ter mu preiskali žep. Seveda brez uspeha, ker Zupan ni imel nobenega denarja. Ko so videli neznanca,

Din. 10

Nekaj popolnoma novega

NIVEA -pasta za zobe

Velika tuba samo

Odličnega okusa

Nenatkrilivega učinka

Din 10

da je njihovo iskanje zaman, so se odstranili. Zupan je dobil resno poškodbo na glavi. Napadalec je Zupana najbrže zamenjal s kom drugim, bolj imovitim moškim. Orožništvo preiskuje to zadevo.

— Krapske toplice. Z velikim interesom je posetila na Vnebohod dne 10. t. m. to znamenito kopališče in zdravilišče skupina 15 zdravnikov in novinarjev iz Gradca pod vodstvom g. univ. profesorja in predstojnika medicinske klinike v Gradcu dr. Wilhelma Bergerja. Gostje, zlasti oni iz Avstrije, so izletnike skupno z upravo kopališča priščno pozdravili. Zdravniki so z zadovoljstvom konstatirali velik uspeh zdravljenja ter vzoren red in čistost. Številčno nadkriljuje letošnji obisk vse dosedanje, pa tudi izgledi za naprej so zelo ugodni.

— Pri motenjih v želodcu in črevih, bolečinah v trebuhu, razdraženosti, nervoznosti, omotici, težkem snu, splošnem slabopočutju, zmanjšani moči za delo se doseže olajšanje z dnevno čašo naravne »Franz-Josef« grenčice. Sloviti zdravniki hvalijo izborni lekovitost, ki jo nudi »Franz-Josef« voda v svoji lastnosti kot milo odvajajoče sredstvo posebno polnokrvnim, korpulentnim ljudem, trepečim na protinu in hemeroidih.

— Važno za čebelarje in vse udeležence proslave Janševe obletnice. Kakor smo že poročali, se bo vršila proslava 200 letnice rojstva prvega čebelarskega učitelja Antona Janše po sledečem sporedu. Dne 20. maja t. l. bo ob 10 v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti slavnostno zborovanje. Na tem zborovanju, katerega se bodo udeležili tudi zastopniki raznih oblasti in društev, bodo kraiki govorili o življenju in delu Janše. Popoldne ob 14 bo v isti dvorani slavnostni občni zbor društva. Dne 21. maja t. l. bo izlet na Gorenjsko v Janšev rojstni kraj na Breznico. Odhod iz Ljubljane z jutranjim gorenjskim vlakom ob 7.20. Navodila za ta izlet dobe udeleženci v dvorani pred proslavo in na občnem zboru. Ob 14 bo na Breznici proslava pri rojstni hiši Janševi in odkritje nove spominske plošče. Po proslavi prostabava. Važno pa je sledeče: Čebelarji, udeležite se kulturne naše prireditve, ki se bo istočasno vršila v zvezi s proslavo 50 letnice obstoja pevskega društva »Slavec«, katere prireditve se boste tudi udeležili in se vsled tega lahko poslužite ugodnosti četrtnske vožnje v Ljubljano in nazaj na podlagi legitimacije, ki jo takoj naročite pri tajništvu Čebelarskega društva. Legitimacija velja 10 Din, ki jih pošljite tajništvu v znakmah. Podružnice in čebelarji, hitite z naročilom legitimacij, da jih dobite pravočasno.

— Predavanje o Radionu. Golovo vse gospodinjstvo se že čule o Radionu, mnogo ga stalno rabijo, a le malo jih je, ki popolnoma poznajo vse njegove odlike. Na predavanjih, katere se vrše te dni v kinu Ideal v Ljubljani, se nudi vsem cenjenim gospodinjam prilika, da se na ugoden in zanimiv način seznanijo s tem samodelujočim pralnim sredstvom. Na teh predavanjih se tolmači, kaj je Radion in kako se z njim pere. Demonstriralo se bo poskusno pranje z Radionom, za zabavo bodo skrbeli razni filmi kulturne in šaljive vsebine. Vabimo vse cenjene gospodinjce, da se blagovolijo udeležiti tega zanimivega predavanja. Vstopnina je prosta. Prostorji se na željo rezervirajo pri blagajni predpolne. Začetek predavanja popoldne ob 16, zvečer točno ob 20.

Pluj

Banovinski zdravnik za združeno zdravstveno občino Ptuj-okolica gosp. dr. Bela Stuhlec je do 1. junija t. l. na dopustu. Zastopa ga banovinski zdravnik gospod dr. Matej Mrgole.

Aranžerski tečaj za trgovinske izložbe, ki je trajal 4 tedne, je bil v soboto 12. t. m. zaključen. V nedeljo 13. t. m. je tozadavna komisija ocenjevala izložbe ptujskih trgovin, da ugotovi, komu pripada prvenstvo. Tečaj je vodil znani strokovnjak gospod Rosenfeld.

Naznanila

Liubljana

1 Slovenska oteviritev razstave Zenska ročna dela v zgodovinskem razvoju bo v muzeju danes ob 11. Vabimo občinstvo, da v obilnem številu obišče to zanimivo in pomembno razstavo. Odprta bo vsak dan od 9 do 13 in od 15 do 18. Vstopnina 5 Din za kritje stroškov.

1 Kino Kodeljovo. Danes ob 20.30 Beli demoni. V glavni vlogi Hans Albers in Gerda Maurus. Cene znizane.

1 Francoski violinist Robert Soetens si je izbral za svoj koncert v Ljubljani naslednji spored: V I. delu zaigra Mozartov koncert št. 7 in Cesar Frančovo Sonato. V II. delu dve Debussyjevi krašji skladbi, da-lje Mihalčevovo Pomlad in Ravcljovo rapsodijo Trizane. Na klavirju spremlja violinista prof. Marijan Lipovšek. Robert Soetens spada med mlade francoske violiniste prave pariske šole, ki stalno prirejajo koncertne turnee po celi Evropi in po deželah, ki mejijo na Sredozemsko morje. Kritike ima najslavnejše, vse hvalijo lepoto njegovega tona ter dovršeno tehniko. Obisk koncerta najtopleje priporočamo. Predprodaja vstopnic po običajnih koncertnih cenah v Matični knjigarni.

1 Nočno službo imajo lektarne: mr. Bahovec, Kongrošni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 14, in mr. Hočvar, Celovška cesta 34.

Maribor

1 Akademski kongregacija ima danes ob 20 svoj redni koncert v sv. v cerkvi pri o. franciskanih. In Izobraževalno društvo v Kolahih ima svoj redni letni občni zbor binkoštni ponedeljek 21. t. m. ob pol 10 dopoldne v prostorih Mladinskega doma v Mariboru, Cvetlična ulica 28.

Celje

1 Apologetični odsek DKM ima danes ob 20 svoj danesni redni koncert v predavanju o dekliškem znanju e Vaja peterskega zbora »Celjskega Zvona« za mešani zbor bo namesto v četrtki v petek.

Drugi kraji

1 Kranjska gora. Podružnica SPD vabi svoje člane, kakor tudi druge prijatelje turizma na svoj redni občni zbor, ki bo na binkoštni ponedeljek ob 14 v koči na Gozdu z običajnim dnevnim redom. Po zborovanju prostabinska zabava.

1 Jesenjski »Skafki« praznujejo pomladanske binkoštni prazniki v sv. v cerkvi pri o. franciskanih. Hoče preživeti praznike in prijetnem planinskem veselju, naj poiti čez naraisne polane na prijazno Rožico, kjer ga bo sprejela bogata založena koba, petje in godba razigranih planincev v svoje okolišje. Jedila bomo nudili in pijačo točili po dolinskih cenah.

Sport

Hazena. — Gorenjec (Jesenice): Korotan (Kranj) 7:2 (2:0). ASK Gorenjec je odigral v nedeljo zadnjo tekmo za prvenstvo LHP. Tekma se je vršila v Kranju ob slabi udeležbi občinstva. Gorenjec, prvak Gorenjske, je postavil proti Korotanu oslabiljeno družino. Nastopili sta dve novinki, ki sta se pa dobro obnesli. Sprva ni mogla nobena družina nič opraviti in zoga je prehajala iz polja v polje, sele sredi pitega polčasa zabijejo Gorenjke prvi gol, kateremu je sledil kmalu drugi. V drugem polčasu se je videla premoč Gorenjk, ki so zabile še 5 golov ter s tem postavile končni rezultat. Pri Korotanu se je odlikovala vratarica, dočim je bila vratarica Gorenjca nesigurna. Sodil je g. Zupan dobro in objektivno. Ob koncu se to, da rabijo Gorenjke temeljit trening v teku, kar bi jim pripomoglo k še boljšim uspehom.

Plavalni tečaj SK Ilirije. Cenj. obiskovalcem sporočamo, da je zimsko kopališče zaprto. S treninji bomo nadaljevali v letnem kopališču, ko bo vreme to dopuščalo. Dan in uro nadaljevanja tečaja bomo objavili v sportnih rubrikah dnevnikov. — Vodstvo.

Kolesarske dirke »Ljubljane«. Preteklo nedeljo je kolesarsko društvo Ljubljana v Dobrunjah otvorila svojo letošnje kolesarsko sezono s cestnimi dirkami na progi Dobrunje—Grosuplje—Krka—Stična—Visnjagora—Dobrunje za prvorazredne ter na progi Dobrunje—Visnja gora in nazaj za juniorje.

V glavni dirki na progi, ki je merila 91 km ja startalo šest poznanih dirkačev iz Ljubljane in okolice, v juniorski skupini pa pet. Z ozirom na obilno deževje je bila proga v zelo slabem stanju, poleg tega je bil na več krajih ravno posipan gramoz, kar je vse vozače zelo oviralo. Vse do Visnje gora se je držala glavna skupina skupaj, tu pa je imel znani vozač Abulnar defekt, radi česar je izgubil tri minute ter sta mu tako ušla Močnik in Gartner, ki sta vozila v ostrem tempu skupaj prav do cilja, kjer se je v ostrem finishu na kakih 608 metrov posrečilo tehnično bolj rutiniranemu vozaču Močniku za malenkost prehiteti domačina Gartnerja, ki se je tako plisiral kot drugi.

Rezultat glavne dirke je sledeč:

1. Močnik — Sava v času 2 ure 59 minut in 45 sekund;

2. Gartner — Ljubljana eno petinko sekunde za njim;

3. Abulnar — Hermes v času 3 ure in 33 sek.

Za njim so sledili Brajnik, Avbelj in Stirn, ki je pri padcu dobil lažje poškodbe na rokah in rami. Kljub težki progi in slabemu vremenu so dosegli brzino nad 30 km na uro.

Enako dobro so se izkazali juniorji na 62 km dolgi progi, kjer je dosegel prvo mesto Dekleva od Save v času 2:20:20, njemu je sledil v razdalji Golob, Primorje, v času 2:21:40, za njim pa v presledku 6 minut Kosi ter Stefančič in Vitrih. Dirkač Stefančič bi nedvomno dosegel boljši rezultat, če ne bi imel na Šmarskem klancu vsled defektne zavora težji padeč, pri katrem se je občutno poskoval. Dirkači morajo pa pred startom dobro paziti, da se nahaja kolo, zlasti pa zavore v najboljšem redu. Dirkače je spremljal ves čas dirke na motociklu požrtvovalni predsednik Ljubljanske g. Prešeren.

Po dirki je bila v prostorih gostilne Selan razdelitev daril ter je pri tej priliki predsednik ljubljanske podzveze g. Batelj s spodbudljivim govorom pozdravil dirkače ter jih pozval tudi za bodočo na čim agilnejše sportno udejstvovanje.

Vabilo odbornika JLAZ-e. Za drevi ob 20 sklicenjem v damsko sobo kavarne Emona nujen sestanek po dveh opolnomočenih delegatih Ilirije in Primorja. — Dnevni red: Prireditve lahkoatletskega mitinga po omenjenih dveh klubih z eno balkansko reprezentanco o priliki balkanskih iger — I. K-er.

SK Ilirija (ptovalna sekcija). Danes ob 18 sestanek vseh igralecov na letnem kopališču. Določil se bo trening pod novim trenerjem. Tega sestanka naj se zanesljivo udeležijo naslednji: Hovar, Jannik, Mihalček, Fux, Zirovnik, Frič, Hribar, Lavrenčič. — Odbor.

LTTP. Službena. Seja upravnega odbora danes ob 18.30 v posebni sobi restavracije Emona. — Tajnik.

Ameriški nogometaši nastopijo v Belgradu. Amerikanci so ponudili naši nogometni zvezi odigranje ene reprezentativne nogometne tekme. V zadevi bo naša zveza šele razpravljala, vendar je upati, da te ugodne prilike ne bo zamudila. Kakor pravijo poročila, hoče ameriška zveza, da se ta tekma odigra v Belgradu.

Zanimivosti iz svetovnega nogometnega prvenstva. Stojimo tik pred svetovnim nogometnim prvenstvom. Zato vlada v vseh sportnih krogih izredno zanimanje za onih šestnajst državnih reprezentanc, ki bodo nastopale na finalnih tekmah za najvišji naslov v nogometu, za svetovno prvenstvo. Iz nekaterih krajev so že znane postavbe mostov ali so nominirani igrači, ki bodo zastopali dotično državo na letošnjem prvenstvu.

Českoslovaška je določila 16 igralcev, ki se bodo peljali v Italijo. Ti igralci so: vratarja: Planicka (Slavija) in Pacelt (ISC), branilci: Burger (Sparta), Ctyrocki (Sparta), Zenisek (Slavija); krilci: Kostalek (Sparta), Cambal (Slavija); krzil (Slavija), Boucek (Sparta); napadalci: Junek (Slavija), Silny (Sp. K. Nimes), Kolosczay (Sparta), Nejedly (Sparta), Svoboda (Slavija) Sobotka (Slavija), Puc (Slavija). Dalje je dolčenih še šest nadaljnjih igralcev, ki morajo biti pripravljeni, da bodo v slučaju potrebe odrinili v Italijo.

Svicaarska reprezentanca trenira v neki gorski vasi z imenom Ambri Piott, ki leži skoraj 1000 m visoko. Pa tudi v Švici ni vse v redu v sportnih ozir. Nogometnih vrstah. Klub Servette-Genf noče dati na razpolago svojih igralcev, ki jih je določila nogometna zveza. Jasno, da je tako postopanje omenjenega kluba vzbudilo v celi Švici veliko nejevoljo. Razume se, da bo tudi zveza s svoje strani ukrenila potrebno napram vodstvu tega kluba. Kakor je torej videti, je v tem pogledu po vsem sportnem svetu enako in človek se mora neboti vprašati, zakaj to in kdaj bo večini afer konec.

Nizozemci so pa določili kar 18 igralcev, ki se bodo peljali v Italijo. Definitivno postavbo bodo določili najbrže šele v Italijo.

Shod za moše in lante kranjske dekanije pri Sv. Joštu

Kakor lansko leto — bo tudi letos shod fantov in mož kranjske dekanije pri Svetem Joštu na binkoštni ponedeljek po sledečem sporedu:

Na binkoštno nedeljo po »Ave Mariji« litanije.

Na binkoštni ponedeljek ob 6 sv. maša s pridigo, katero bo imel g. Jožef Košiček, stolni vikar iz Ljubljane.

Druga glavna sv. maša bo ob 10 na prostem pri kapelici, če bo vreme ugodno. Sveto mašo in pridigo bo imel g. svetnik Matija Škrbec, mestni župnik v Kranju. Popoldne ob 2 peče litanije. M. B.

Med prvim in drugim glavnim opravilom bo še več sv. maš. Kdor bo hotel opraviti spoved, mu bo to mogoče že v nedeljo zvečer ali pa v ponedeljek zjutraj. Obkraj bodo pripravljene spovednice.

Peveci so naprošeni, da pridejo vsaj eno uro pred glavnim opravilom, da bodo imeli skušnjo za skupno petje.

Ta shod je namenjen samo možem in fantom, ki pa naj pridejo v obilnem številu, da se na tem lepem kraju navdušijo za sveto stvar. Tudi iz drugih dekanij so možje in fantje dobrodošli! Kdor se pripelje z vlakom, ki pride iz Ljubljane na postajo Kranj ob 8.11, se zložno pride gori do 10 ure.

Grozna smrt na železniškem tiru

Jesenice, 14. maja.

Ko so se prebivalci Hrušice prebudili, so zvedeli strašno novico, da so na železniškem tiru, ki vodi v karavanski predor, našli razmesarjeno truplo mladega človeka, v katerem so spoznali domačina Franceta Dovžana, 20 letnega delavca v tovarni na Javorniku. Ali se je zgodila nesreča, ali je vzrok smrti kaj drugega, bo za vedno ostala uganka. Dasi je prehod čez progno pred predorom zastražen, vendar je mogoče, da je v nočni temi Dovžan zašel na tir. To pa se je moralo zgoditi že ob 23, ko vozi brzovlak v Podrožje in je to tudi zadnji vlak do jutrnega brzovlaka, ki prihaja iz Avstrije.

Pokojni je brat Dovžanove, ki se je lani z motociklom smrtno ponesrečila.

Vlomilec v župnišću

Planina pri Sevnici, 14. maja.

V ponedeljek ob 2 ponoči se je priplazil neznan zlikovec skozi okno pri stranišču v župnišću na Planini. Ko je bil že v župnišču, je slišala ropot župnikova nečakinja gđe. Lojzka. Zlikovec si je odprl vsa vrata srambe in tudi izhod. Ogledal si je tudi spalno sobo gđe. Lojzke, odprl malo vrata in posvetil z električno svetilko na posteljo.

Lojzka je od začetka mislila, da hodi kdo od domačih po župnišču. Potem pa je hitro vstala in šla pogledat v druge sobe. Ko se je prepričala, da vsi trdno spe, je hitro poklicala g. župnika Jakoba Sajovica, rekoč: »Spodaj v veži nekdo hodi in ropota.« Potem je zbudila fanta Senekoviča, ki je pri gosp. župniku na obisku. Fant je hitro vstal in je šel pogledat v vežo, ko pa je šel po stopnicah, je zaslišal korake po veži, ki pa so se izgubljali proti vhodu. Nato so pa izginili v temi. Prepodeni uzmovir je vzel s seboj nekaj kruha, precej svinjskega mesa, nekaj jajc, jabolk itd. Tudi vina si je hotel privoščiti, ni pa imel dovolj časa.

O skrivnostnem nočnem obisku župnišča se je zjutraj hitro raznesla vest po trgu. Prišel je tudi kaplar tukajšnje orožniške postaje g. Kajibe Franc ter stvar vzel v roke.

— Pri odehelelosti vzbuja redna zdravilna uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice jako delovanje črevesa in dela celotno vitko.

50 let se mu je sreča smehljala

Od stenografa do milijarderja - od milijarderja do berača

Električni kralj se vrača na parniku »Exilona« v svojo domovino Ameriko, toda ne več kot milijarder in ameriški magnat, temveč kot obubošan spekulanti, ki sedi med ameriški časniki in... policijskim detektivom. Samuel Insull je ob zaključku svoje karijere. Čaka ga še edina pot, to je pot pred ameriške sodnike in nato v ječo.

Zbežal je iz Amerike v Evropo, da bi se rešil ameriških sodnikov, toda Evropa mu ni izkazala pričakovanega gostoljubja. Iz Grčije je moral zbežati v Turčijo in Turčija ga je končno na izrecno zahtevo ameriške vlade izročila ameriškim oblastvom. Ko je pristal na »Exilonu« v newyorškem pristanišču, ga je spomin brezdomno postavil za 50 let nazaj, ko je kot stenograf Insull prispel iz Anglije v New-York in bil po naključju nato nameščen pri Tomažu A. Edisonu. Ko je tedaj prispel v Ameriko, je bila električna luč še nekaj posebnega. Danes skoraj ne najdeš več kraja, ki bi ga ta čudna sila ne razsvetljevala. In Edisonovi iznajdbi se je moral samo Insull zahvaliti za svojo karijero, ki ji ni bilo meja. Ustvaril si je pravo električno kraljestvo, začarano v deveto deželo. Vse to je bil sen, ki je sicer razmeroma dolgo trajal, a se je končno razblinil ob finančni krizi v strašno resničnost. Tedaj so se razgale špe-

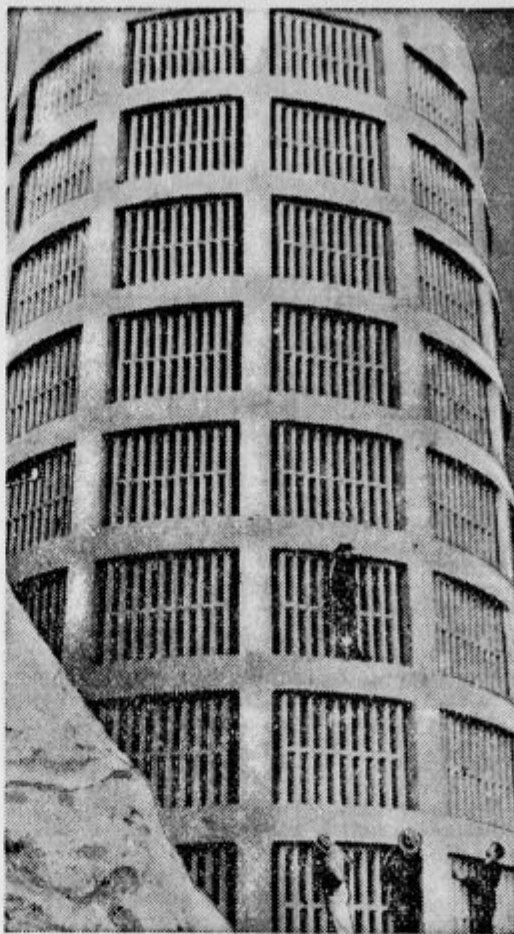
kulativne finančne metode g. Insulla in električnega kraljestva je bilo namah konec.

Zenjalnemu podjetniku se je v nekaj letih posrečilo nagraditi premoženje, ki so ga cenili na okoli 170 milijonov dolarjev. Ena sama družba »Midwest Utilities« je s svojimi elektrarnami dobavljala elektriko 5300 mestom, ki so stala v 32 državah. Okoli 10 milijonov ljudi se je veselilo njenega električnega toka. »Midwest Utilities« je imela 324 elektrarn, 80 plinarn, 330 tvornic ledu. V njenih podjetjih je bilo zaposlenih 32.000 delavcev in uradnikov.

Takrat so milijonarju Insullu ponujale banke denar, imel ga je, kolikor ga je hotel, danes pa ne more več zbrati niti nekaj tisoč dolarjev, ki bi bili potrebni za advokate.

Samuel Insull je imel čudovite načrte, ki jih je tudi speljal. V Wacker Drive je zgradil opero, ki je imela 45 nadstropij. Za to je porabil 20 milij. dolarjev. V zadnjem nadstropju je bil njegov urad. Od tam je električni kralj zvečer opazoval milijonsko mesto Chicago, ki se je svetilo med tisoči in tisoči električnih žarnic. Vse te so prejemale svetlobo iz njegove elektrarne. Samuel je imel za svoje delo še druge prostore. Tako je n. pr. predpoldne delal v palači Commonwealth Edison Building. Popoldne zopet je blagovolil uradovati v drugem uradu in sicer v Peoples Gas Building. V teh nebotičnikih se je kazal tudi na zunaj narastek njegovega premoženja, ki se je večalo in večalo do bajnih števil. Končno se je ta visoka stavba zrušila in pokopala pod seboj na tisoče upanj. V bližini Chicago si je Insull kupil ogromno posestvo, na katerem so stale palače, vile in stanovanjske hiše njegovih ravnateljev.

Vsega tega danes ni več. Junija 1. 1932 so stopili pred njega njegovi svetovalci in mu nasvetovali, naj prostovoljno zapusti svoje mesto. Insull se je vdal. Takrat se niso udeleženci pri njegovih podjetjih mislili, da je blizu popolna katastrofa. Sporazumeli so se z njim in mu tudi dovolili lepo pokojnino 50 milijonov dolarjev. Ko so njegovi nasprotniki zaslutili, da se je pričela ogromna stavba majati, je še vsak skušal izpodbiti vsaj po en kamen iz nje. Leta in leta je Insull delal previdno in se izogibal borznih spekulacij, toda ta strašna bolezen je l. 1929 zagrabila tudi njega in kmalu ga je tudi zadušila. Že prve borzne spekulacije so bile ponesrečene. Tedaj je pritisnil finančnik Cyrus Eaton in vrget na trg delnice Insullovih podjetij. Električni kralj je napel še zadnje sile in ponudene akcije kupil. Toda cena je bila tako visoka, da je ta kupčija izčrpala njegove finance. Električnemu kralju se je 50 let smejala sreča, a končno je spaeila svoj obraz. Ostala je odprta samo še pot ubežnega kralja...

Takšen je bil babilonski stolp?

Ostanki babilonskega stolpa, ki so jih odkopali v razvalinah starega Babilona. Seveda ni nesporno dognano, da so to res ostanki svetopisemskega stolpa. (Daljši sestavek o tej najdbi smo na tem mestu že priobčili.)

Smrt ni tako enostavna zadeva

V Brnu so te dni opazili na robu nekega poslopja dekle, ki je hotelo skočiti s petega nadstropja. Takoj se je zbrala velika množica ljudi, da bi ustregla svoji radovednosti. Prišli so ognjegasci in razpeli mrežo, da bi se ne ubilo dekle. Dva ognjegasca sta vdrla v stanovanje in potegnili dekle nazaj skozi okno. Ves čas na robu se je smrtna kandidatinja čudno smehljala, a se k sreči vendar ni odločila za strašen korak. — Statistika dokazuje, da skoro nikdo, ki so mu v zadnjem trenutku oteli življenje, ko je hotel izvršiti samomor, ne poskuša več »sreče« in se spametuje. Prostovoljna smrt ni nikdar čin hladnega in treznega premisleka, temveč samo duševne zmedenosti in prenapetosti.

Kraljevsko zavarovanje

Angleški listi poročajo, da je bil belgijski kralj Albert zavarovan pri zavarovalnici »Prudential Assurance LTD« za znesek 5 milijonov belgijskih frankov (okoli 60 milijonov papirnatih dinarjev).

Arijske cvetke iz III. cesarstva

Nemške oblasti so prepovedale film »Katarina Velika« z znano igralko Elizabeto Bergnerjevo v glavni ulogi. Film je bil posnet v Londonu. Angleži so ogorčeni in hočejo odgovoriti s prepovedjo nemških filmov. Ne kažejo s tem nobenega umevanja izredno težkega stališča nemške cenzure. Bergnerjeva je morala po Hitlerjevem prevratu zapustiti Nemčijo, ker se je izkazalo, da je bila njena stara mati brezprimerna Zidinja. In Katarina II. ni bila samo ruska carica, temveč poprej hči pruskega generala, kneza v Anhalt-Zerbstu, ki slovi po svojem temnem grenkem pivu. Kako bi smela izvajati slično pristno arijsko ulogo oseba mešane krvi! — Za nemške prilike je značilen tudi berlinski kongres pred kratkim ustanovljene »Zveze kristjanskih Nemcev izvenarijskega in mešanega pokolenja«. Med njenimi člani je veliko zastopnikov starega plemstva, čigar predniki so bili sklepali zakone z Židinjami ter na ta način »osrečili« svoje potomce z nad 12,5% »orijentalne krvi«. Slednji odstotek ima zdaj za posledico izgubo državljan- skih pravic. Pri zvezi so med drugimi včlanjeni

Kdaj brez skrbi pustiš dežnik doma?

»Sinoči solnce blede je tonilo — In luno v pajčolan vso zagrnilo, — je dejal sloveči angleški vremenski prerok dr. Jenner. Najbolj gotov si glede vremena za prihodnji dan, ako opazuješ nebo zjutraj in zvečer. Rdeča zarja (večerna) veseli ustvarja. Jasen, čist solnčni zahod je gotov znak lepega naslednjega dne. Ne rorda temno rdeče obzorje z ostro začrtanimi oblaki, kajti to znači vihar. Samo nekoliko vaje je treba, da ločimo med zlatordečo zarjo in ono, ki naznanja vihar.

V devetih slučajih od desetih moremo biti prepričani, da bo drugi dan deževalo, ako solnce zahaja rumenkasto blede.

Zjutraj adžarja bfs bsssss uml bsss Zjutraj rdeča zarja, na dež opozarja, pravi angleški pregovor, ki se skoraj vedno uresniči. Omenjeni vremenslovec z gotovostjo pove, da v 19 slučajih od triindvajsetih dežuje. Oblaki, ki plovejo v ozračju, povedo več kot pa najbolj barometer rdeči, podolgasti oblaki nad zahajajočim solncem pomenijo suho, vroče vreme.

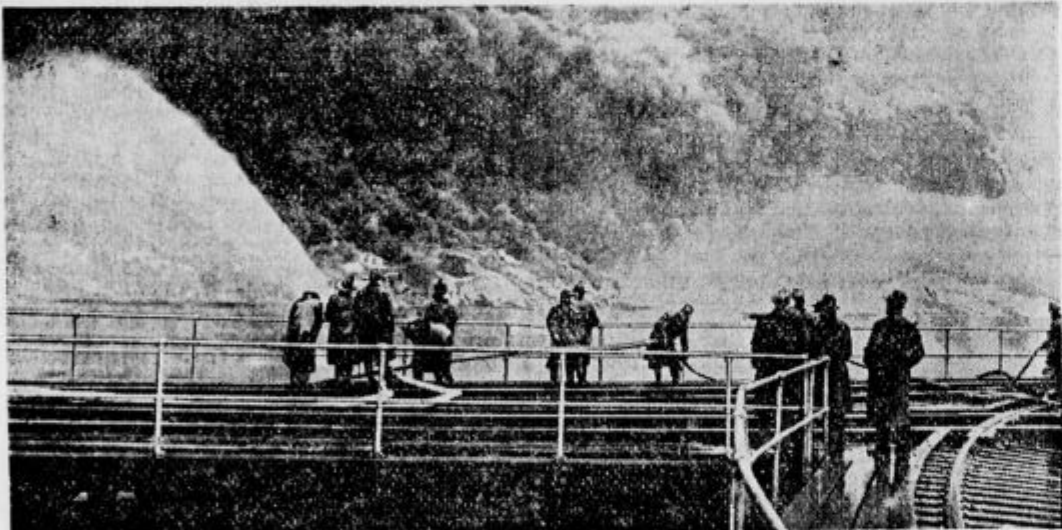
Zelo jasno nebo je slabo znamenje. Ako vidiš oddaljene gorske vrhove ostro začrtane na obzorju, bo v kratkem deževalo.

Napačna je sodba velike večine ljudi, ki pričakujejo dežja, ako je nebo prevlečeno z lahimi oblaki. One rumenkasto-sive meglice, ki jih vidimo posebno spomladi, so zanesljive značilke daljše brezdeževne dobe. Rumenkasto nebo z visokimi oblaki pa nam pove, da dobimo veter, a ne dežja.

Vaje za — mir...

»Jaz sem mu povezal rano in Bog ga je ozdravil« (Ambroise Paré).

Požar v brooklynskem pristanišču, ki je povzročil 500.000 dolarjev škode.

Modna linija - nevarna

Ravnatelj londonskega ginekološkega združenja o »javni nevarnosti« modne »vitke linije«. — Žena, ki zanemarija normalno prehrano, da bi modni na ljubo postala sloka, greši zoper zdravje. Njen organizem izgublja odporno moč, ki je potrebna za zmago nad boleznimi. Torej pomeni vitka linija javno nevarnost, ker pripravlja bodoče žrtve nalezljivih bolezni. Razen tega ugotavlja javna higijena, da stalno stradanje obsoja ženske na neplodnost. Žena, ki hoče biti zdrava in imeti zdrave otroke, mora pojesti dnevno vsaj dva izdatna normalna kosila.

Najboljše sredstvo za podaljšanje življenja obstoji v tem, da ga napravimo dragocenega: morala je podlaga ljudskega zdravja (Sonderegger).

Kakor vidim, si kupil psa? Da, potepuhe bo odganjali

Samostan Marije Pomočnice na Palmovem otoku

V koralnem morju ob severovzhodni obali Avstralije leži majhen otoček. Palmov otok imenovan, ki ga je določila deželna uprava za zaščiteno ozemlje za domačine, avstralske praprebivalce, ki so jih evropski doseljenci v preteklem stoletju skoro popolnoma iztrebili. Njihova obširna lovišča so zasedli kolonisti in jih izpremenili v rodovitna polja in v razsežne pašnike, na katerih pasejo na tisoče in tisoče govedi in drobnice. Tako, da je bilo v najkrajšem času pričakovati senzacionalne vesti, da je umrl zadnji zastopnik starodavnega plemena, ki je bilo prvi in edini lastnik svoje rodne zemlje. Avstralije, katere so se pozneje polastili grabežljivi beli doseljenci. To kulturno sramoto je preprečila sama avstralska vlada, ki je določila Palmov otok za bivališče domaćinom in jih zaščitila.

Od leta 1930. deluje na tem otoku misijonar p. Connors, ki je ob svojem prihodu našel tam skromno število kristjanov, petnajst vernikov. Po treh letih misijonskega dela šteje verska občina že 315 katoličanov. V zadnjem času so začeli celo z zidanjem samostana za redovnice Marije Pomočnice kristjanov, ki so prejeli posebno izobrazbo za misijonsko delo med temi praprebivalci Avstralije.

K blagoslovitvi temeljnega kamna za to novo zgradbo je prišel na otok sam nadškof iz Sidneja, ki so ga domačini sprejeli z viharim navdušenjem. 84-letnega cerkvenega kneza so v nalašč za to priliko napravljene nosilnici prenesli z ladje na suho in od tam v cerkev. Sivolasi nadškof je po triurni vožnji z ladjo na otoku maševal, podelil več vernikom zakrament svete birme in je tudi blagoslovil temeljni kamen za novi samostan.

Z manevrov proti zračnemu napadu na London: obrambni topovi med žarometi in aparati, ki javijo bližanje sovražnega zračnega brodogoja že iz velike daljave.

UMIVAJTE **ZOBE** KAKOR UMIVATE **ROKE!**

MILO ZA ZOBE

JE EKONOMIČNO, KER TRAJA MNOGO DALJE KAKOR KATERA DRUGA ZOBNA PASTA

Poizkusite!

POIZKUSNA SKATLA

3-
DIN

Gospodarstvo

Valorizacija zlatega zaklada

O bodoči naši valutni politiki so začeli pisati nekateri listi. Gre namreč za nekakšno devalvacijo dinarja na sedanjo faktično vrednost, da bi odpadlo preračunavanje primov in bi se faktična pariteta prilagodila n. pr. tečajem v zasebnem kliringu. To bi bil deloma proces, narejen po českem, še bolj pa po avstrijskem sredstvu. Avstrija je, kot smo tedaj poročali, izvršila z ozirom na sedanje stanje silinga valorizacijo svoje zlate podlage ter je na podlagi tega dobila nova sredstva za podpiranje denarstva. Pri nas se menda vrše (v Parizu) pogajanja z Union Parisienne, ki je bila kot znano patronančni zavod za naše stabilizacijsko posojilo iz leta 1931. Poleg objavljenih pogodb pa je imela banka baš radi vodilne vloge pri našem tedanjem velikem posojilu 1.025 milj. frankov tudi zagotovila, da se sodelovala pri event. izpremembah valutne politike. Sedaj da je nastopil tak moment in povzročil pogajanja s to banko. Na podlagi tega naj

bi se odstotek kritja znižal od sedanjih 35 na 25%, pri tem pridobljene vsote pa bi banka porabila za večje kreditiranje gospodarstva in bi tako polagoma obnovila ves plačilni promet in v zvezi s tem vse naše gospodarstvo.

Posvetovalni odbor za denarstvo

pridno dela. Razdelil je delo v sekcije in sicer obravnava prva splošna vprašanja, zlasti pa naj pripravi material za nov bančni zakon, druga sekcija pregleduje predloge posameznih denarnih zavodov glede svoje bodočnosti, tretja sekcija pa se peča z uredbo o maksimiranju obrestne mere. Končno izdeluje četrta sekcija predloge za najrazličnejše pravilnike, ki so v zvezi z zakonom in uredbo o zaščiti kmeta.

Plod tega dela je podaljšanje roka z vtožitev kmetskih menic, ki potече z 21. majem. Odbor je imel že tri plenarne seje.

Trgovske banke

Oddelek za gospodarske študije v Zvezi narodov objavlja svojo študijo o trgovskih bankah v skoraj vseh državah na svetu v l. 1925—1933. Ta študija je prav za prav nadaljevanje prejšnjega dela o trgovskih bankah, ki je obsegalo dobo od 1913 do 1929, vendar je znatno razširjeno s podatki iz cele vrste držav, katere doslej niso bile vpoštevane.

V 40 državah so vloge pri trgovskih bankah narasle od 1925—1929 torej v času dobre konjunktore od 70 na 82,5 milijarde zlatih dolarjev seveda. Toda v kasnejših letih so vloge radi krize posameznih bank in bančnih sistemov padle na približno 60 milijard dolarjev po stanju konec l. 1932.

Tipične tendence v poslovanju trgovskih bank v dobi od 1925 do 1929 so po tej knjigi: naraščanje posojil na efekte v severnoameriških Združenih državah, naraščanje vlog v bankah kot plasmanov publike, ki je v Srednji Evropi rajše naglajala svoje prihranke v denarne zavode kot nakupovala papirje in se tako udeleževala v direktnem kreditiranju gospodarske delavnosti, naraščanje pomen inozemskih vlog na kratke roke in končno je radi stalnega dviga vlog razmerje med lastnimi sredstvi in vlogami postalo vedno slabše v korist lastnih sredstev bank. V tej dobi pa je radi stalne dobre konjunktore tudi izredno padla likvidnostna rezerva bank.

Posledice niso izostale in leta 1930 je prišlo do zamrznevanja kreditov, nato se je začela 1931. finančna kriza in končno je prišla še amer. bančna kriza, ki pa je zadnja in se od druge polovice leta 1933 v celi vrsti držav pojavljajo znaki izboljšanja. V letu 1933 beleži 16 držav naraščanje vlog, med njimi nekatere zelo važne.

Knjiga vsebuje tudi zanimiva poglavja o obrestni meri za časa krize, nadalje o dobičkih bank za časa depresije in se peča tudi z vedno važnejšo vlogo države pri poslovanju trgovskih bank.

Skupno navaja knjiga podatke o trg. bankah iz 24 evr. držav, 12 ameriških držav in 4 drugih dežel.

✱

Taksiranje računov. Z ozirom na nova določila o taksiranju računov se je finančno ministrstvo obrnilo na vsa ostala ministrstva, da naj naroče svojim uslužbenecem, naj strogo pazijo na izvrševanje zakonskih predpisov, da se tako podpira avtoriteta države in da se ne pojavijo slabe posledice. Zato prosi finančni minister, da se s tem računa in da se vsako nasprotno postopanje njim stavlja v breme. Od kontrole zahteva davčni oddelek finančnega ministrstva, da se izvršuje z vsem taktom, toda vsak slučaj kršitve teh predpisov naj prijavi po uradni poti.

Poraba mila. Londonski Economist prinaša zanimive podatke o potrošnji mila v posameznih državah. Podatki se nanašajo na leto 1932 in pride na 1 prebivalca kg: USA 11,5, Holandija 11,1, Danija 10,0, Anglija 9, Avstralija 8,7, Francija 8, Belgija 7, Švica 6,8, Kanada 6,8, Švedska 6,6, Nemčija 6,3, Norveška 5,4, Italija 4,1, Španija 4, Madžarska 2,7, Rusija 2,5, Poljska, Jugoslavija, Romunija in Bolgarija imajo potrošnje samo 2 kg ali manj na prebivalca. Produkcija je znašala že omenjeno leto v največjih državah v tis. to: USA 1.420, Nemčija 435, Anglija (1930) 446, Francija 400, Rusija 405, Italija 170 in Holandija 85.

Ruski bombaž za poljsko tekstilno industrijo. V Gdini je prispel sovjetski parnik Volkov, ki je pripeljal 8.346 ton bombaža iz Turkestanu, kate-rega je naložil v črnomorskem pristanišču Novorosijsk. Pot je trajala 32 dni.

Rekordna vožnja

Jaka je bil družinski oče. Četvero ust je pričakovalo piče od njega. Med dvema vožnjama je odhajal domov. Ko je izstopil iz vlaka, je bilo treba hoditi z vrečo na hrbtu še uro daleč. Doma je privlekel iz nje spominke, ki jih je nakupil v Ameriki ali Indiji. Kakšno veselje! Otroci so mu splezali na kolena, žena je pripravila obed in pozabil je na trde ure med vožnjo.

»Ej, Jaka! Napreje!

In Jaka je hitel, vneto tekmujoč s svojim sedem, ki ni imel otrok, pa je tudi kupoval spominke: svilene rute, nakit in lišp. Jaka ni vedel za koga, toda nedvomno mu bo to kmalu zaupal. Ob odmorih mu bo govoril o zlatih laseh, modrih očeh in čuvstvenih sprehodih in bo med prvimi na vratih uradnika, ki bo delil pisma.

»Naprej tudi ti, Teddi, za lepe oči, ki te čakajo!«

Ko so zaprli vrata kuršiča, jim je ostal trenotek oddiha, čas, da so hlastno popili štiri požirke piva ali čaja. In spet so brskali kopati in pele ločke! Dali so iz sebe vse, kar so mogli. K sreči so imeli jasne glave in krepka pluća ter od navade utrjene mišice. Toda ljubi Bog, kako dolga in siroka so bila ognjišča in kako visoko postavljena! To bi v štirih urah ubilo človeka. Godrnjali so, šepetali, se vzpodbujali. Od ust do ust so šle besede in vsak jih je povečal, preokrenil, pokazal svoj način mišljenja, dodal svoje opazke.

Borza

Dne 15. maja.

Denar

Danes je narastel le Trst, dočim so ostali neizpremenjeni tečaji Berlina, Curiha in Newyorka, tečaji Amsterdama, Bruslja, Londona, Pariza in Prage so oslabele.

V zasebnem kliringu je avstr. šiling na ljubljanski borzi narastel na 9,38—9,48, v Zagrebu je bil pa zaključen po 9,48. — Grški boni so notirali v Zagrebu 30 denar. — Angl. funt v Zagrebu 252,95 do 254,55 (253,65). — Španska pezeta: v Zagrebu 6,42—6,52 (6,47).

Ljubljana. Amsterdam 2314,85—2326,21, Berlin 1347,91—1358,71, Bruselj 797,74—801,68, Curih od 1108,35—1113,85, London 173,86—175,46, Newyork 3383,28 do 3411,54, Pariz 225,43—226,55, Praga 142,12—142,98, Trst 290,01 292,41.

Promet na zagrebški borzi 60.576 Din, Curih, Pariz 20.3375, London 15,72, Newyork 307,72, Bruselj 71,975, Milan 20,20, Madrid 42,175, Amsterdam 208,85, Berlin 121,80, Dunaj 73,16 (57,40), Stockholm 81,05, Oslo 79,—, Kopenhagen 70,20, Praga 12,82, Varšava 58,30, Atene 2,92, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,05.

Vrednostni papirji

Tendenca je danes ostala v glavnem neizpremenjena in tudi tečaji ne izkazujejo znanih izprememb. Promet je slejkopre slab in je znašal danes na zagrebški borzi samo 200 kom. vojne škode.

Ljubljana. 7% inv. pos. 70,50—71,50, agrariji 36,25—37,25, vojna škoda 308 den., begl. obv. 53 do 54, 8% Bler. pos. 54—55, 7% Bler. pos 51—52, 7% pos. Drž. hip. banke 65 den., Kranj. ind. 250 bl. Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 70,50—71,50, agrariji 36,25—37,50, vojna škoda 307,50—308, 5. 307—308, 6., 7. 307 den., 8. 307—309 (308), 9., 12. 305 den., 6% begl. obv. 53,75—54,50, 8% Bler. pos. 54,50—55,50 7% Bler. pos. 51—51,25, 7% pos. DHB 65 den. Delnice: Nar. banka 4050—4200, Priv. agr. banka 211—212, Osj. 140—160, Impex 50 den., Trboveljska 98 bl.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—71,50, agrariji 36,50—38, vojna škoda 308—308,50 (308, 307,50), 6% begl. obv. 54—54,25 (54), 8% Bler. pos. 54,75—55,50, 7% Bler. pos. 51,25—51,75 (51), 7% pos. DHB 64,75—65, Delnice: Nar. banka 4100 bl., Priv. agr. banka 212—213.

Žitni trg

Položaj je še nadalje neizpremenjeno čvrst, ker dežja še ni. Cene še naraščajo in so se v Novem Sadu dvignile pri pšenici za 2 in pol pare, pri koruzi za 1 paro in pri moki za 5 par pri kg. Drugače stane v Vojvodini pšenica po kakovosti pri skoro nominalnih cenah 135—140. moka pa okoli 235 po kakovosti in postaji.

Na ljubljanski borzi so narasle cene pšenice in moke za 5 par pri kg, dočim je koruza ostala neizpremenjena. Notirali so: pšenica bč. 79—80 kg težka 182,50—185, bč. 80 kg težka 185—187,50, koruza popolnoma suha s kvaliteto garancijo 135 do 137,50, moka bč. 00 g 275—280, ban. 00 g 282,50 do 285.

Živina

Dunajski prašičji sejem 15. maja. Prignanih je bilo 10.619 prašutarjev in 4.347 špeharjev, skupno 14.967 komadov, od tega iz Avstrije 8.146, iz inozemstva pa 6.621 glav. Cene so bile v šil, za kg žive teže: špeharji 1,12—1,18, stari špeharji 1,02 do 1,07, kmetski špeharji 1,08—1,22, križani špe-

harji 1,15—1,25, prašutarji 1—1,20. Za prašutarje je bilo povpraševanje živalno in so cene za srednje in slabše blago narasle za 3 groše, dočim je prvovrstno blago v ceni ostalo na višini preteklega tedna. Slabše pa je bilo razpoloženje za špeharje, kjer so se madžarski veleposestniški špeharji pocenili za 5 grošev, več povpraševanja je bilo za lažje špeharje, kar se je poznalo v dobri ceni zanje, dočim so križani špeharji obdržali komaj cene preteklega tedna.

Celje

✱ Umrl je v Smarju pri Jelšah trgovec in posestnik g. Ivan Gajšek. Pokojni je bil tudi v Celju dobro znan, kjer je imel včasih sedanj. Werenovo trgovino, nato pa se je preselil v Smarje, kjer se je poročil in je bil tudi večkrat župan. Žena mu je umrla še pred leti in zapuščila edino hčerko gđ. Lojzko, kateri izrekamo svoje sožalje. Pokojniku naj sveti večna luč. Pogreb bo v četrtek, dne 17. maja ob 5 popoldne v Smarju. — V celjski javni bolnišnici je umrl Tajib Ajdarović, 26 letni dninar iz Senekosa v Macedoniji. V Celju. Za kresijo, pa v visoki starosti 83 let Sekirnik Marija, mestna reva. N. v m. p.

✱ Otvoritev mestnih kopališč ob Savinji bo na binško nedeljo, dne 20. t. m.

✱ Poročila sta se v Luki pri Zidanem mostu g. Dernovšek Franc, knjigovodja trdke Goligrane v Celju, in gđ. Pilko Marija, gostilničarka. Obilno sreče!

✱ Zborovanje Borcev v Smarju pri Jelšah in v Konjicah bo v nedeljo, dne 27. maja.

✱ Bolgarski zdravniki v Celju. V soboto, dne 19. t. m. obišče Celje okrog 30 bolgarskih zdravnikov, ki se nahajajo na ekskurziji po Jugoslaviji.

✱ Sodniki bodo zborovali v Celju. Društvo sodnikov kraljevine Jugoslavije, ljubljanska sekcija, bo imelo svoj redni letni občni zbor v Celju v prostorih okrožnega sodišča dne 3. junija ob pol 11 dopoldne. Istočasno bodo v Celju tudi prireditve Jadranske Straže za celo dravsko banovino in bo prišlo po vseh znakih sodeč tačas v naše mesto veliko tujcev.

✱ Cvetlični dan Drž. krajevne zaščite dece in mladine v Celju, katerega čisti dobiček je namenjen siromašni deci, bo v soboto, dne 2. junija.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani

Preds. opr. št. 268. I/K.

V Ljubljani, dne 12. maja 1934.

Vabilo

na XIII. redni občni zbor Pokojnin. zavoda

ki se bo vršil

v nedeljo, dne 10. junija 1934 ob 9. uri dopoldne

v sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Poročilo revizorjev za preizkušnjo računskih zaključkov za leto 1933.
3. Sklepanje o letnem poročilu upravnega odbora za leto 1933 in njegovi odvezi.
4. Določitev zneska podpore po § 6. pravilnika o draginskih dokladah.
5. Določitev zneska za podpore brezposelnih zavarovancev v smislu § 37., toč. 8. statuta.
6. Slučajnosti.

Predsednik Pokojninskega zavoda za nameščence:

Dr. Baltič, I. r.

Opomba: Občni zbor je sklepčen, ako je od vsake skupine (službojalecev in nameščencev) navzoča vsaj ena tretjina izvoljenih delegatov (§ 34., točka 3. statuta).

Ako je občni zbor nesklepčen, se mora vršiti v 6 tednih drug občni zbor z istim dnevnim redom, ki sklepa potem o predmetih dnevnega reda veljavno brez ozira na število navzočih članov (§ 34., točka 4. statuta).

Sklepa se z absolutno večino oddanih veljavnih glasov (§ 34., točka 5. statuta).

na stenah. Skoro goli možje so jih razkosali, naglajali na samokolnice in prevažali k nogam kurjačev.

Krampi, lopate in rovnice so pele in dvigale črno prašino, ki se je vrtinčila v zraku in se zlepljala s človeškim telesom. Resnično, ni bilo tega vzpodbujati jih. Moštvo je bilo dobro. Tudi Grayson je bil izbral svoje ljudi.

Odhajajoč iz kurilnice je Davis šel na obisk k Graysonu, ki je v modri delovni obleki stal med svojimi mehaniki ob strani inženjerja Družbe. Bil je visokorasel dečko, ves prepal od dejstva, da je na morju v vsem tem dirindaju, daleč proč od svoje pisarne, kjer je risal načrte za kuršiča, ki so kurjačev prizadevala toliko težav.

Davis se je predstavil in raztegnil obraz v nedostopne gube, ko se je dotaknil inženjerjeve ponujane desnice. Graysonu je dejal:

»Godrnjajo tam notri, odnehajo pa ne.«

»Tokrat imate boljše dele, je odvrnil vodja strojnice.« Mi smo preobloženi. Lahko si mislite, kako je s stroji, ki so bili v pogonu samo med poskusno vožnjo in ki jih moramo gnati do skrajnosti, tvegaajo, da vse uničimo.«

Grayson je bil velik, suh, zelo hladnokrven. Govoril je z vedno enakim glasom in ni nikoli okleval izraziti naravnost svoje misli. Povedal je najtrše resnice, ne da bi povzdignil svoj glas.

Zagrabil je za lakot Davis, ki ga je radi njegovega slovesa visoko čislal, ne da bi ga dobro poznal.

»V večni negotovosti sem, ko ne poznam svo-

Radio

Radio - Zagreb izkazuje v bilanci za 1933 iz gubo 0.10 milj. Din (1932 0.19 milj.) pri glavnici 0.5 milj. Din. Investicije so se povečale od 1.3 na 1.7 milj. Din.

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 16. maja: 12.15 Slavlno operni povelj v reproducirani sliki 12.45 Poročila 13.00 Čas, reproducirane glasbene slike 18.00 Predavanje odbora za zaščito mesta pred nevarnostjo napadov iz zraka 18.20 O verstvih (France Terzagelj) 19.00 Radijski orkester 19.30 Hvala! ska književnost (g. Podbevšek) 20.00 Prenos iz ometnega gledališča: Luliza. V odmoru čas in poročila.

Drugi programi:

SREDA, 16. maja, Belgrad: 19.10 Klavirski koncert 20.00 Prenos iz Ljubljane — Zagreb: 20.00 Prenos iz Ljubljane — Dunaj: 17.20 Koncert Jurija Jokla 19.15 Maša v Fmolu (Bruckner) 20.45 Predavanje o Atenah — Budimpešta: 19.30 Opereta »Ginditta«, Lehar — Milan-Trst: 20.45 Veseloliga — Rim: 20.45 Koncertna in plesna glasba — Praga: 19.10 Sramel 20.00 Opera »Dve vdovi«, Smetana — Moravska Ostrava: 19.10 Godba na pihala — Varšava: 20.00 Vokalni koncert 20.35 Klavirski koncert 21.15 Ciganske pesni — Berlin: 20.30 Plesna glasba — Bratislava: 19.00 Plesni večer — Lipsko: 20.30 Italijanska glasba.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA (Začetek ob 20)

Sreda, 16. maja: Bratje Karamazovi, Red Sreda. Četrtek, 17. maj: Mojster Anton, Red Četrtek. Petek, 18. maja: Zaprti (generalika). Sobota, 19. maja: Gospoda Glembočevi, Gostuje članica osijskega gledališča Sava Severjeva. Nedelja, 20. maja ob pol 21: Steharnik na Kongresnem trgu. Ponedeljek, 21. maja ob pol 21: Steharnik na Kongresnem trgu.

OPERA (Začetek ob 20)

Sreda, 16. maja: Carmen, Red A.

Ker so oboleli sledeči operni člani: ga. Zlata Gjunzjenec, g. Svetozar Banovec, g. Marjan Rus in tudi g. Julij Betetto, ki se vedno sodeluje pri predstavah Narodnega gledališča, mora ostati opera v četrtek dne 17. t. m. zaprta. Zaradi obolenosti članov se mora tudi noviteta Katja Kabanova, ki je bila namenjena za soboto 19. t. m., odložiti na poznejši čas.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 16. maja ob 20: Vojnica v Montmartre, Zadnji krat. Izbrane operne cene. Zaključek sezone.

jih aparatov, in pripravljen na iznenadenja. Vse naj bo v največji naglici uredil, naprej videl možno neugodo. Treba je izračunati porabo premoga, olja, masčobe, šteti obrate. In inženjer, ki stoji za me-no s svojimi obrazci, in mehanik, ki mi govori o uporabi vode, in drugi o turbinah in tretji o dinamostrojih. In vaši drugi patikan, ki mi hodi naročat, naj črpamo, ker je v posodi št. 1 za palec vode preveč! Saj vidite, poveljnik, kaj more meni pomeniti palec vode v posodi št. 1! Uradnik me pride obveščat, da se ventilator kabine 63 ne vrtil. Kaj je nor? Mene skrbi, da se moji stroji vrte. In vi, ki mi z uradnim glasom po telefonu sporočate, da je brzina popustila!

Hodila sta med stroji, v gostem vlažnem zraku, nasičenim s paro in zaudarjajočem po olju in sežgani masčobi. Davis se je stisnil vase, ko je stopal mimo mogočnih kril in batov v obratu. Njihovo utripanje ga je stresalo in v glavi mu je odmevalo od ropota. Grayson, mu je kričal v uho: »Nocoj bom zbudil kurjače vsaki dve uri: in skušal dvigniti hitrost. Ne veliko, kvečjemu za voz. Preko tega, veste, da ne moremo. Ne bi nič koristilo. Morda bi tu notri kaj polomili in bili primorani voziti počasneje — ali ustaviti... Mi slite, da ne bi tako rad kot vi naglo vozil?«

Med poskusno vožnjo je bilo tudi resnično ugotovljeno, da so pri brzini nad 28 vozlov močni suni stresali brod. Zdelo se je, da je trup ločen od strojev in ne sledi več pogonu, ki so mu ga dajali.

»Domenjeno. Grayson! Pričnite s pospeševanjem od dvajsetih. Obvestite me telefonično.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pelitna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Krasna birmanska darila po globoko znižanih cenah Vam nudi staroznana trdka

F. M. Schmitt

Ljubljana
Pred Skofijo 2 Lingerjeva 4
Pridite! Oglejte si blago in cene brezobno!

Službe iščejo

Dekle

s tremi leti vestnega službovanja — želi nastavljenja v župnišču za gospodinjstvo ali kuharico. Naslov v upravi »Slov.« Maribor. (a)

Knjižgovodja

vešč vseh pisarniških poslov in zunanega dela, dober organizator in propagandist, zanesljiv, zmogljiv samostojnega vodstva večjega podjetja s hrano, sprejme primerno nameščenje v kakršnikoli stroki. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Praksa« št. 5465. (a)

Službodobe

Služba

občinskega tajnika

Uprava občine Lesce pri Bledu razpisuje službo tajnika s srednjo ali tej enako strokovno izobrazbo. Prošnje je vlagati v smislu čl. 7., 8. in 10. uredbe o občinskih uslužbenih v roku 14 dni pri podpisani upravi. Uprava občine Lesce, 14. maja 1934. — Predsednik: Ivo Ažman. (b)

Fotograf. pomočnik (pomočnica) za laboratorij — se takoj sprejme. Foto Meyer, Maribor. (b)

Hlapca

pridnega, poštenega, vernega, nekadilca — iščem. Iščem tudi pridno deklo. Zveglar Jože, Rinfik, Sv. Jurij ob juž. žel. (b)

Pletiljo za vestje

ki ima svoj pletilni stroj, iščem. — Mesto stalno. Hrana in stanovanje v hiši. Javiti se na naslov: Marko Krovinič, Riječka ulica 36. (b)

Službo organista

razpisuje župni urad na Trebelnem. Tajniki in obrtniki imajo prednost. Poročeni so izključeni. Plača po dogovoru. — Župni urad na Trebelnem, dne 14. maja 1934. (b)

Pomočnika

soboslikarskega in plesarskega, izurjenega in vestnega — išče Čehovin Filip, Primskovo št. 137, Kranj. (v)

Denar

Vlogo

Mestne hranilnice ljubljanske za 300.000 Din prodam. — Kmetijske posojilnice za 300.000 Din kupim. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Kmetiska« št. 5530. (d)

Družabnico

gospodinjstvo išče samski podjetnik za prevzem posredstva in velikega podjetja — Potreben kapital 300.000 Din. Cenj. ponudbe poslati upravi »Slov.« pod »Srečna bodočnost« št. 5289. (d)

Pouk

Instruiram

vse predmete klasične gimnazije — takoj in čez počitnice. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 5531. (u)

Samo še danes

se vrši redni vpis v Pripravljalni tečaj za malo maturo, ki slovi po priznani uspešnem delovanju. Pražakova 8-II. u

Stanovanja

2 štirisob. stanovanji z vsem komfortom — se odda s 1. avgustom v sredini mesta. Stanovanja so primerna za zdravniške. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 5424. (e)

Dvosobno stanovanje solčno, suho, z vsemi pritliklinami, balkonom, vrtom, verando — oddam v Mostah. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 5525. (e)

Vnajem

Žago

odda takoj v najem Pepi Popovič, Retnje 3, Križe na Gor. (n)

Posrestva

Več stavbnih parcel na Selu prodam. Prevzamem tudi vložne knjižice naših denarnih zavodov. Josip Oražem. Moste pri Ljubljani. (p)

Izredna prilika!

Začeto betonsko delo v Kranjski gori, za zgradbo enonadstropne hiše — se pocieni prodaj. Solčna lega. — Dopise poslati na: Ivano Jurca, Kranjska gora. (p)

Krasna parcela

793 m², z vsemi udobnostmi, je takoj naprodaj. Informacije: Marija Sterlekar, Ljubljana, Prule 25.

Stavbne parcele

ena ob Tyrševi c., blizu Sv. Kristofa, druga blizu Šmartinske c., par minut od tramvaja — naprodaj. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Ugodna cena« št. 5531. (p)

Lepa, nova hišica

z vrtom, na lepem kraju, naprodaj. Tezno pri Mariboru, Levstikova ul. 7.

Prodamo

Zelo poceni

se oblečete pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Volna, svila, bombaž stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana. Zidovska ul. in Stari trg

Velika izbira SVILE

v vseh modnih barvah, gladka in vzorčasta, različne kakovosti, za obleke, bluze in perilo

R. Miklauc

Pri »Škofu«
Ljubljana

Košnjo sena

v Mestnem logu — prodaj I. Černe, Kolodvorska 17.

Manufakturo po nizki ceni in v veliki izbiri Vam nudi

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO Ljubljana, Tyrševa 29 (v hiši Gospodar zvezel). Prodaja tudi na hranilne knjižice članice Zadrugne zveze Ljubljana.

VINA

Vam nudi

Centralna vinarna v Ljubljani

v svoji posodi najugodnejše

Zlate ure in verižice ter polico za note, prodam. Baragova ul. 10-L

Košnja

travnikov in detelje (lucerne) se prodaj. Matjan Franciška, Vodnikova c. št. 57., Zgor. Siška. (n)

Birmanska darila

po nizkih cenah pri

J. Vilhar, urar

Ljubljana, Sv. Petra c. 36 pri Zmajskem mostu

Naraven malinovec

limonado, oranžado — po brezkonkurenčni ceni — vsako množino, dobavlja Homan, Sv. Petra c. 83, Ljubljana. (l)

Kupimo

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje **RAFINERIJA DRAGIH KOVIN** Ljubljana. Ilirska ulica 36. vboj z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina

Objave

Izjava.

Podpisani Gabrič Jernej, posestnik v Ljubljani, Stranska pot 17, obžalujem in preklicujem vse žaljivke, izrečene proti Ščurk Matežu, Ljubljana, Stari trg 32 ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega pregona proti meni. — Ljubljana, 5. maja 1934. Gabrič Jernej. (o)

Glasba

Dober harmonij

prodam za 1100 Din. — Turin, Celje. (g)

Klavirji!

Planini!

Kupujte na obroke od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrol, Höpfl, Stigl original, ki so nesporno najboljši!

Lahka precizna mehanika. Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Aleksandrova cesta 7. Velikanska zaloga vseh glasbenih instrumentov in strun

Pohištvo!

Več spalnic

od 3000 Din naprej — prodaj Josip Goljar, Gosposvetska cesta 13. (s)

GRITZNER DOKROMANA KOLESA

Najboljši šivalni stroji „ADLER“ in „GRITZNER“ po izredno nizkih cenah samo pri tvrdki

JOSIP PETELINC - LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika, za vodo. Večletna garancija! Pouk v umetnem voženju. Telefon šte. 2913.

URA JE

Darila za birmance

po globoko znižanih cenah

A. KAJFEŽ

urar

LJUBLJANA

Miklošičeva c. 14

Za birmo! Oglejte si izložbe

Ročne torbice, denarnice, kovčke, nogometne žoge, nahrbtnike itd. v veliki izbiri po nizki ceni nudi **VAN KRAVOS, Maribor, Aleksandrova 13.** ZA POLOVANJE

KUBANY-JEV MATE ČAJ
hrani ter kreča živce in mišice. — Tečaj postane odporno in z lankoto premarja vse napore. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne gibanja ne revne. Dobi se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po Din 15.— ali pri zastopstvu: **Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Kraljeva c. 1, 1. aso pošljete v naprej Din 15.—.** Sportniki, turisti, lovci, nogometaši: pijte ga redno!

Obhajilne slike

v največji izbiri in po najnižji ceni nudi

Prodajalna H. NIČMAN, Ljubljana

Ali ste že poravnali naročnino?

Ne obupavaj! Še se da rešiti!

Poslušaj moj iskren nasvet ter uporablja tudi Ti „Boto“ pasto za zobe, pa boš vedno zdrava, srečna in vesela.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Naznanjamo, da je izšel življenjepišni roman

PIETER BRVEGEL

spisal

FELIX TIMMERMAN

UVOD / „ŽIVLJENJE IN DELO PIETRA BRVEGLA“ / je napisal

DR. FRANCÉ STELE

KNJIGA IMA 10 PRILOG NA UMETNIŠKEM PAPIRJU Z REPRODUKCIJAMI BRVEGLOVIH SLIK, 1 BOSCHOVEGA VRELA TER SODOBNEGA BRVEGLOVEGA PORTRETA

Obseg / 330 strani, lepa vezava / Izšla je v leposlovni knjižnici *Cena za nenaročnike kart. Din 60.—, v platno Din 75.—*

SKORO IZIDE / V „Ljudski knjižnici“: Stijn Streuvels / Hlapec Jan — V „Leposlovni knjižnici“: Miško Kranjec / Pesem ceste — V „Zbirki Domačih pisateljev“: Franca Erjavca / Zbrano delo II. zv.

Potrži globoke žalosti naznanjamo, da se je nepričakovano ločila iz tega sveta naša hčerka, sestra, svakinja, gospodična

OLGA ZAVEC

Pogreb bo jutri v četrtek, 17. maja ob 16. uri iz hiše žalosti v Krčevini pri Ptujju na pokopališče v Rogoznico. Krčevina pri Ptujju, 15. maja 1934.

ZALUJOČI OSTALI.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega ljubljanskega očeta, starega očeta, gospoda

JUGOVIC ANTON

uslužbenca drž. žel. v pok.

se najprizrenejše zahvaljujemo vsem, ki so nas tolažili v teh težkih urah. Globoko zahvalo smo dolžni g. dr. Mateju Justinu, ki mu je lajšal zadnje ure, č. duhovni cerkve v Sp. Šiški, za spremstvo gasilnemu društvu, sosedom, prijateljem in znanjem, in vsem, ki so ga prišli kropiti in ga spremlili na zadnji poti. Ljubljana, Maribor, Kamnik, dne 15. maja 1934.

Zalujoče rodbine: Jugovic, Rozina, Koprivec, Vaupetič, Urankar

Lojzka Gajšek naznanja v svojem in v imenu vseh sorodnikov žalostno vest, da je po dolgem trpljenju, previden s svetimi zakramenti, dne 14. maja umrl njen dobri ata, brat, svak, stric, gospod

Ivan Gajšek

trгоvec in posesnik.

Pogreb bo v četrtek, dne 17. maja ob 17. uri od doma na župnijsko pokopališče. Sv. maša se bo darovala zanj v petek, dne 18. t. m. ob 7. uri v župnijski cerkvi.

Šmarje pri Jelšah, dne 15. maja 1934.